

Od 1. nov. dalje
naročnina mesečno
80 din, za inozem-
stvo 50 din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 din, za
inozemstvo 120 din.
Uredništvo:
Kopitarjeva ul. 6/III.
Tel. 40-01 do 40-05

Naročniki!
Plačajte naročnino!
Priložite v novoletni številki! Plačalno
naročnino v naprej! Zavarovani ste za
10.000 din za primer smrtne nezgode!
Naročilo „Novoletni kolekar“ stane le 15 din!

SVENEC

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Cek. rač.: Ljubljana
št. 10.650 za naro-
čnino in št. 10.349
za inserate.
Uprava: Kopitar-
jeva ulica 6
Tel. 40-01 do 40-05
Podruž.: Maribor,
Celje, Ptuj, Jesenice,
Kranj, Novo mesto,
Trbovlje.

S svobodo v novo leto!

Kdor je še zapisal na svojo zastavo besedo »svoboda«, še vsak je dobil pristašev. Kakor daleč sega sled človeške zgodovine, vedno so ljudje hrepeli po svobodi, se zanjo borili in umirali. V vseh velikih revolucijah se je ljudstvo vrglo na barikade, da brani ali izvaja svobodo. Nič drugače ni v sedanji vojni. Vsem narodom, ki so zapleteni v krvavi metež, opovedujejo njihovi voditelji in njih časopise dan za dnem, da je svoboda tisti cilj, ki ga je treba doseči in ki je vredna tudi največjih krvnih žrtvev. Angleži pravijo, da se bore za svobodo svoje domovine in za svobodo malih evropskih narodov. Nemci in Italijani zatrjujejo, da je treba Evropo osvoboditi angleške jarma in državam osi priboriti neomejeno svobodo na njihovem življenjskem prostoru. Za svobodo so umirali Poljaki, Norvežani, Belgijci, Nizozemci, Francozi, umirajo Grki itd. Svoboda je torej tista vrednota in tisto skrivnostno gibalno, ki posameznika in cele narode pripravi do največjih žrtvev.

Ni se nam treba nad tem čuditi. Svoboda je geslo slehernega človeka, ki sploh hoče veljati za človeka in je še posebej geslo vsakega svobodoljubnega državljana naše jugoslovanske državne skupnosti. Nič ne more biti v dvomu, na bi tudi jugoslovanski narodi znali umirati za svojo svobodo, ako bi bilo treba. Vsi se namreč predobro zavedamo, da svoboda ni kak politični nauk morda, ampak je nujna in brezpogojna oblika človekovega obstoja in državne neodvisnosti.

V zvezi s temi ugotovitvami pa naj ne bo odveč opozorilo, da je pojem svobode bil še mnogokrat popačen in da niso redkokdaj ljudje umirali za misliljeno in zlagano svobodo. Opozorili bi radi, da niso šele sodobni totalitarizmi, ki v dobi političnih svoboščin ovirajo modernega človeka v njegovih bitnih pravicah in svoboščinah. Tovrsten razkrojevalni proces svobodnega človeštva traja v evropski civilizaciji že več desetletij. Ni bila vojna, ki je dovela človekove svoboščine v krizo, ampak sredi vojne smo stoprav občutili, kako brezpomemben in utesjen je postal človek. Vojna je le sodba nad človeštvom, ki je svobodo popačilo in se v lažni svobodi razrzedalo. Po svoji svobodi naj bi bil človek božja podoba. To pa ni hotel več biti — in tako je postal podoba mehaniziranega stroja. Komunistem je to z železno doslednostjo povedal in izpeljal ter človeka spremenil v stroj in mu namesto hoje za Kristusom postavil kot življenjsko nalogo hojo za strojem in službo stroju. V vseh brezbožnih totalitarizmi je beseda »svoboda« le še družabna laž.

A kakor rečeno, izvor in osnova zla, ki ga danes človeštvo vedno huje občuti, ni šele pri novodobnih brezdušnih in skrajnostnih političnih sistemih, kakor so komunizem, državna vsemogočnost itd. Očeta sedanje duhovne stiske moramo iskati še v liberalizmu, ki je razglasil načelo, da je bistvo človekove svobode v tem, da svobodno izbira med dobrim in zlom. To pa je zmota. Ko bi namreč bilo bistvo svobode v tem, da izbiramo svobodno med dobrim in zlom, potem bi ljudje imeli eno lastnost več kakor Bog, ki zla ne more izbrati. Bistvo svobode ni v sposobnosti izbirati, temveč v sposobnosti hoteti, in to je, kar predpostavlja sposobnost mišljenja. Ni prvo svoboda mišljenja, temveč sposobnost mišljenja, pravilnega mišljenja. Čim pa je svoboda v tem, da moremo pravilno misliti in pravilno hoteti, potem je popolna svoboda v tem, da popolno mislimo in popolno hočemo. Gotovo ima človek sposobnost izbiranja, kar pa ni bistvo njegove svobode, ampak le velika nevarnost zanjo. Prav v tej lastnosti, da moremo izbirati med dobrim in zlom, tiči nepopolnost naše svobode, to je bolezen človeške svobode kakor jasno poudarja tudi Leon XIII. v svoji nedosegljivi okrožnici »Libertas praestantissimum«. Možnost in sposobnost, da se človek lahko odloči tudi za zlo, ni svoboda, temveč sužnost. Sposobnost izbire je na sebi nekaj indiferentnega, toda svoboda je navedena sposobnost.

Zmeda časa se je tedaj pričela, ko ljudje niso več vedeli, kaj je svoboda in v čem je prava svoboda. Doba, ki jo je popolnoma obveladal liberalizem, je bila prepričana, da bo človek tem bolj svoboden in tem bližje človečanskemu svobodoumnamu idealu, čimbolj neoviran in nemoten se bo lahko odločal za tisto, kar se mu bo ravno poljubilo, čimbolj neženirano bo posameznik ali ves narod lahko delal tudi slabo ali pa se predajal anarhiji. Sicer so tudi v tem stanju ljudje čutili, da je v takem pojmu svobode, ki njeno bistvo vidi v izbiri med dobrim in zlom nekaj naspotujočega, pa vendar te težave niso skušali rešiti tako da bi se priznali k svobodi kot naravnosti sposobnosti, ampak so se postavili na stališče, da se zlasti izobraženec lahko povzpne mimo podobnih »predsodkov« onstran dobrega in zlega...

Otroci liberalne dobe in njenega mišljenja smo tudi mi. Zato ob svobodoljubnih geslih, ob katerih se opajamo in jih naš čas tako zelo rad uporablja, pogosto pozabimo, da mora imeti svoboda, ako naj bo res prava svoboda,

Drugi del angleške ofenzive v Afriki Avstralski oddelki so vdrl v obrambni pas okrog Bardije in ujeli 5000 mož

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 4. jan. AA. 211. uradno poročilo glavnega stana italijanske vojske se glasi: V obmejnem pasu Kirenaike na bojišču pri Bardiji sovražnik napada s kopensko vojsko, mornarico in letalskimi silami in je bitka, ki se od 9. decembra nadaljuje, oživila. Naše čete pod poveljstvom generala Berganzonija se skrajno ogroženo upirajo ter povzročajo sovražniku znatne izgube. Skupine letal stalno sodelujejo v boju ter obkrožajo s strojniškim ognjem sovražnikove ladje, oporišča, čete in mehanizirana sredstva. Bitka še traja. Tri naša letala se niso vrnila.

V Vzhodni Afriki, na sudanski meji: Delovanje artilerije z ošivnim uspehom. Poskusi sovražnikovih oddelkov, da bi presenetili naše vojske na izpostavljenih postojankah, so bili hitro onemogočeni po hudem ognju z naše strani. Sovražnikova letala so bombardirala neko naše oporišče, škodo pa niso naredila. Neka naša podmornica pod poveljstvom kapitana Giuseppa Garibla je potopila na Atlantskem oceanu 15.000 ton angleškega trgoškega brodomva. — Doslej so naše podmornice, ki nastopajo na Atlantiku, uničile 138.000 ton sovražnikovih ladij.

Angleška poročila

Kairo, 4. jan. t. Reuter: Angleško vrhovno poveljstvo poroča:

Vojaške operacije, ki so se včeraj zjutraj začele z nastopom avstralskih oddelkov pri Bardiji, se uspešno nadaljujejo. Avstralski so napredovali 4 km v notranjost utrdb. Do sedaj smo ujeli 5000 ujetnikov. V Sudanu delovanje patrol.

Reuterjev zasebni poročevalec ne pošilja nobenih podrobnosti o poteku avstralskega napada, ki so včeraj zjutraj vdrl v zunanji utrjeni pas pri Bardiji. Avstralski so napadli utrjeni pas z jugozahodnega dela, torej s pušavske strani. Nasprotnik je bil presenečen. Le tako so mogli Avstralski, ki so se opirali na tanke, dopoldne prodreti globoko v utrjeno področje. Avstralske čete, ki so napad izvedle, so ga tudi same pripravile. Letalstvo in vojno brodovje sta sodelovali. Letalstvo je dan poprej in na dan napadla samega neprestano toliko na Bardijo, na katero je bilo smetanih več ton zažigalnih in razstrelilnih bomb. Z morja sem so ušlagali na trdnjavo topovi vojni ladij.

Avstralski so morali s svojimi tanki izbrati jugozahodno stran trdnjavskega pasu, kajti zahodna in severna stran trdnjavskega pasu je za tanke nepristopna, ker je seka globoko in divje izsušeno rečno korito Wadi el Gerlan, ki sega iz Bardije v ravni črti proti zahodu daleč ven v puščavsko ozemlje. Avstralski vdor je bil torej južno od tega korita, kjer avstralske čete sedaj čistijo zavzeto ozemlje. Čudno je, da italijansko topništvo v Bardiji v glavnem molči in ne stori ničesar, da bi zaprlo napredovanje avstralskih bataljonov.

Delovanje angleškega letalstva

Kairo, 4. jan. t. Reuter: Letalsko poveljstvo angleške vzhodne armade poroča:

Angleški bombniki nadaljujejo bombardiranje Bardije neprestano že od četrtega zjutraj, da pomagajo suhozemskim silam pri njihovih operacijah. Mesto so napadli tudi strmoglavi bombniki in povzročili velika razdejanja. Obsežni napadi so bili tudi na Tobruk in Gazalo, kjer so padle bombe na vojaške zgradbe in jih zažgale. En sovražnik bombnik je bil sestreljen v zraku, trije pa uniženi na tleh na letališču v Matrubu. V letalski bitki med enim angleškim lovcem in petimi sovražniki »Savoia«-lovci so bili sestreljeni trije sovražniki. Samo en angleški bombnik se ni vrnil na vzletišče od vseh teh operacij.

Avstralski vojni minister o zaključku vojne v Afriki

V Kairu so razširili takoj tudi izjavo avstralskega vojnega ministra Spenderja, ki se v spremstvu šefa avstralskega generalnega štaba mudi pri vzhodni armadi ter se je šel iz Palestine vrniti. Minister je dejal, da so »Avstralski« dalje časa željno pričakovali trenutka, ko bodo mogli pokazati svojo bojno sposobnost. S padcem trdnjave Bardije bo tudi vojna v Afriki dokončno končana in odločena. To se bo zgodilo v prihodnjih dneh. Sovražnik je sicer številno v premoči, vendar to zmage ne bo oviralo.

Avstralski vojni minister je dejal, da se v Bardiji nahaja okrog 20.000 sovražnikov s pripadajočim vojnim materialom. — Bardija ni toliko važna kot trdnjava, kakor kot veliko obmorsko

vedno nek pozitiven smisel. Z drugimi besedami bi to lahko povedali: svoboda ni v tem, da lahko počnemo, kar hočemo, temveč da hočemo storiti to, kar moramo in kar je naša dolžnost! V tem hotenju se svoboden človek razlikuje od sužnja.

Tako pojmovana svoboda potem lahko pomenja zahtevo po svobodnem bogočastju, po svobodi tiska, besede, vesti, zahteva po svobodni in neodvisni domovini. Vsaka od teh svobod nam pomenja pravico, da stremimo za svojim pravim življenjskim namenom in ciljem. Svoboda, o kateri govorimo in ki je vredna vseh človekovih naporov in žrtvev, pa ne pomenja pravice, da človek samega sebe poveliča in se postavi na mesto Boga, da tepta njegove postave ali da z isto ravnodušnostjo sprejema resnico in zmoto. Tudi to ni svoboda, ki naj odlikuje mislečega človeka, da si svojevoljno prikroji nek svetovni nazor za zajtrk, ga opoldne spremeni, popoldne ali zvečer pa

skladišče, od koder je Italija oskrbovala vso libijsko armado. V Bardiji je torej zbran vojni material in živež za vso armado in za dolgo dobo.

Novoletne besede generala Wavella

Časopisje v Kairi je sedaj objavilo besedilo novoletne poslanice generala Wavella, vrhovnega poveljnika angleške vzhodne armade. General v svoji poslanici opisuje težaven, da smrtno nevarni položaj Anglije v juniju 1940. Toda takrat se je Anglež predramil in je v zadnjih šestih mesecih pokazal, da angleški duh ni umrl. Wavell omenja tudi vojno v Somaliji ter pravi, da so Angleži imeli v angleški Somaliji vsega 5 bataljonov vojakov, ki jih je sovražnik napadel s 7 brigadami. Angleži so se pač umaknili, češ, odločitev bo padla drugod. Wavell izraža prepričanje, da bo angleško orožje zmagalo, ako bo duh, ki ga je angleški vojak pokazal zadnjih 6 mesecev, trajal dalje.

Angleška taktika pri Bardiji

Kairo, 4. jan. b. O operacijah pri Bardiji se je zvedelo, da se je zasedanje Bardije pričelo 17. decembra lanskega leta, ko so avstralske čete in vojski De Gaullea prvič prispeli na glavno cesto, ki vodi od Baraije v Tobruk

Izkrcanje na Irskem?

Švicarska poročila o možnosti nemške zasedbe Irske in popolne blokade Anglije

Bern, 4. jan. t. Associated Press. Po poročilih iz dobro obveščenih krogov v Londonu ne pripisujejo prevelike važnosti nemški diplomatski ofenzivi na jugovzhodu Evrope. Potovanje predsednika bolgarske vlade v Nemčijo da ima samo zunanji pomen. Prav tako dajejo premikanju nemških čet v Romunijo in v Italijo le podrejeno vlogo. Vsi ti pojavi, diplomatski in vojaški, da imajo po mnenju angleških vodilnih krogov le ta namen, prikriti glavni cilj Nemčije, to je vdor v Anglijo.

V tej zvezi računajo angleški vojaški krogi zelo resno z možnostjo, da bi Nemčija izkrcala svojo vojsko najprej na irskih tleh. To bi bilo mnogo lažje kakor izkrcanje na angleških otokih. Medtem ko so v Angliji na odpor pripravljeni in bi bil poskus izkrcanja zelo tvegan in zvezan z velikanskimi žrtvami, bi bilo izkrcanje večje vojske na Irskem mnogo lažje, ker Irska na kaj takšnega

ni pripravljena in bi bil odpor hitro zlomljen. Zasedba Irske pa Nemci bi nemškemu vojnemu vodstvu prinesla neprecenljive ugodnosti.

Na Irskem bi Nemci dobili letalska oporišča in oporišča za podmornice, s katerih bi tako rekoč popolnoma onemogočili vsako pomorsko plovo med Anglijo in Ameriko ter bi bil broč blokade okrog in okrog Anglije popolnoma sklenjena. V angleških vojaških krogih, kot rečeno, resno računajo s takšno možnostjo in priznavajo nevarni značaj takšne operacije. Izjavljajo pa, da so tudi na to nevarnost pripravljeni, saj so jo pravočasno predvideli. Zaradi tega da se ne pustijo motiti po poročilih o novih nemških načrtih na jugovzhodu Evrope ali na Sredozemskem morju. Angleški vojaški krogi da so prepričani, da bo Nemčija hotela izvesti svoj glavni udarec na zahodu ter mora biti angleška obramba torej na tej točki najmočnejša.

Medsebojno uničevanje mest v vojni med Anglijo in Nemčijo

Nemci Bristol

Nemška poročila

Berlin, 4. jan. Močne skupine nemškega letalstva so napadle preteklo noč pristanišče in mesto Bristol. Metala so bombe vseh kalibrov. Vreme je bilo ugodno, tako da so se izpostavljeni cilji lahko jasno videli. Napad je bil uspešen in je imel velik učinek. Izbruhnilo je 50 požarov, ki so bili na posameznih krajih zelo hudi in so zajeli velika področja. V jugovzhodnem delu mesta je prišlo do številnih eksplozij. Požari so mesto tako razsvetlili, da ga je bilo moči videti z obale Rokavskega preliva, letalci, ki so leteli v smeri proti Angliji, p so požare opazili že z obale Normandije. Razen Bristol je nemško letalstvo izvedlo še celo vrsto manjših napadov v noči med 3. in 4. januarjem na nekaj drugih pristaniških mest ob južni angleški obali. Bombardirali so Southampton, Weymouth in Dungen.

Angleška poročila

London, 4. jan. t. Reuter: Letalsko ministrstvo poroča:

Sovražnik je v pretekli noči naperil svoj glavni napad na neko mesto v zahodni Angliji. Napad je trajal zelo dolgo. Sovražnik je metal na slepo zažigalne in razrušilne bombe, ki so povzročile številne požare in velika razdejanja. Požari so

sedaj že vsi pod oblastjo gasilcev. Število mrtvih in ranjenih pa ni visoko.

Reuterjev zasebni poročevalec tudi ne navaja imena napadenega mesta. Po vsej verjetnosti pa je bil napaden mest Bristol. Poročevalec pravi, da so prvič nastopile na novo organizirane skupine gasilcev, ki so se izborno izkazale in preprečile veliko škodo. — Tudi na London je priletelo nekaj bomb, toda brez večjih učinkov.

London še vedno gori

London, 4. jan. t. AFL. Dopisnik francoske svobodne poročevalne agencije je obiskal zažgani del londonske City ter pravi, da so še cele ulice zaprte za promet in da na mnogih mestih hiše še gorijo. Gasilci in vojaštvo morajo sedaj poslopja, ki so gorela, podreti, da ne bi ogrozila prometa. Ustanovljene so posebne skupine, ki hiše podirajo in po mestu neprestano grmenje padajočega zidovja. Pogled na porušene ulice je žalosten. Med poslovnimi zgradbami so najbolj prizadeta založništva v Paternoster Rowu, časopisni del mesta v Fleet Streetu in trgovska ulica Cheapside. Bančna poslopja so tudi trpela, toda neznatno. Nasplošno se lahko reče, da je poslovno delo prizadeto nekako za 5%, toda se hitro spet oživlja. Če je imel sovražnik namen, zamoriti poslovno središče angleškega imperija, potem kljub veliki škodi, ki jo je prizadel zasebnemu imetju in zgodovinskim zgradbam, svojega cilja ni dosegel.

Angleži Bremen

Angleška poročila

London, 4. jan. t. Reuter. Letalsko ministrstvo poroča:

Skupine angleških bombnikov so snoči že tretjič zaporedno napadle Bremen. Napad je trajal več ur. Požari, povzročeni pri prejšnjih napadih, so še vedno goreli. S zažigalnimi in rušilnimi bombami so bili zadeti važni cilji, kakor ladjedelnice, pristaniška skladišča, tanki za petrolej, petrolejske čistilne tovarne in druge tovarne vojaškega značaja. Najhuje je bila zadeta ladjedelnica »Atlas«, nadalje glavni kolodvor. Angleški bombniki so se spuščali nad baterije žarometov in jih nekaj med njimi uničilo z bombami, vrženimi z najnižje močje nižine.

Zagrebska vremenska napoved: Oblačno s padavinami.

Bette Davis Charles Boyer

umetnika, kakršnih
filmsko platno še ni
videlo...

nedosegljivih ustvar-
jalcev najsubtilnejših
človeških likov...

v pretresljivi ljubavni
drami

Najboljši film odlične ameriške
Warner-Bross družbe

Žena s trojnim življenjem

Charles Boyer: lepi, zastavni,
šarmantni, sugestivni in nepo-
zabni iz „Mayerlinga“, „Grolice
Wailewske“

Bette Davis: največja trage-
dinja vseh časov, kraljica čustev
in ženske duše — nepozabne iz
„Juarez“ in „Zelega sem otroka“

KINO MATICA, tel. 22-41
POZOR! Radi izredne dolžine filma
predstave ob 15, 17, 19.15 in 21.15.
Dopolodne ob 11.11.

Gospodarstvo

Narodna banka ob koncu leta 1940

Zadnji izkaz Narodne banke za leto 1940, t. j. za 31. december, kaže naslednje stanje (v oklepajih razlika v primeri s stanjem dne 22. decembra, vse v milij. din):

Aktivna: zlato v blagajnah 2.247,6 (+ 38,7), zlato v inozemstvu 492,3 (+ 28,0), skupna zlata rezerva po stabilizacijski vrednosti 2.740,0 (+ 74,8), devize izven podlage 725,6 (+ 50,0), kovani denar 205,1 (+ 10,6), posojila: menična 1.674,1 (+ 56,2), lombardna 112,6 (+ 5,8), skupno posojila 1.786,7 (+ 50,4), vrednostni papirji 369,0 (+ 41,3), prejšnji predjudni državi 1.621,2 (+ 12,2), zapiski ministrstva financ 839,45, eskont bonov drž. obrambe 6.911,0 (+ 366,0), vrednosti rezervnega sklada 261,7 (+ 15,4), vrednosti ostalih skladov 42,1 (+ 0,6), nepremičnine, inventar in zavod za izdelavo bankovcev 103,0 (+ 62,9), razna aktiva 1.817,8 (+ 54,4).

Pasiva: glavnica 180,0, bankovci v obtoku 13.833,8 (+ 604,8), drž. terjatve 48,4 (+ 29,3), žirovni računi 1.182,9 (+ 23,2), razni računi 2.290,8 (+ 34,9), skup. obveznosti po vidu 3.531,2 (+ 17,5), razna pasiva 260,6 (+ 129,0).

Oblok bankovcev in obveznosti po vidu 17.365,1 (+ 487,4), skupna zlata rezerva po stvarni vrednosti 4.381,0 (+ 112,9), od tega samo zlato v blagajnah po stvarni vrednosti 3.596,2 (+ 62,0) milij. din, skupno kritje 25,24 (v prejšnjem izkazu 25,24), od tega samo z zlatom v blagajnah 20,70 (20,94) %.

Izkaz kaže obilno obremenitev banke za leto 1940. Ta obremenitev je bila dana predvsem zaradi potrebnega državnega gospodarstva, saj so se izposojila države ponovno znatno povečala. Nasproti pa so izposojila zasebnemu gospodarstvu celotno zmanjšana. Povečala se je tudi zlata rezerva. Drugače pa kaže izkaz mnoge izpremembe, ki so v zvezi z letnimi računi, t. j. pri prejšnjem dolgu države, efektnih skladov in pri nepremičninah itd.

V naslednjem smo zbrali za primerjanje najvažnejše postavke izkazov Narodne banke za zadnja tri leta (v milij. din):

Naša zlata rezerva se od leta do leta povečuje, dočim je ostal devizni zaklad na prejšnji višini. V teku lanskega leta je zlata rezerva v blagajnah narasla po stvarni vrednosti za 432,2 milij. din, dočim je istočasno zlata rezerva, ki se nahaja v inozemstvu, narasla za 67,5 milij. din. Skupna naša zlata rezerva je torej lani narasla na 1.103,5 milij. din, kar je veliko več kot v letu 1938, ko je zlata

Stanje naših kliringov

Dne 31. decembra 1940 je bilo stanje naših kliringov naslednje (v oklepajih razlika v primeri s stanjem dne 22. decembra 1940):

Aktivni kliringi: Francija 6.286.801 (+ 5601) fr. frankov, francoske kolonije 2.768.513 (+ 83.396) fr. frankov, Bolgarija 1.320.329 (+ 73.642) din, Holandija 2.806.534 (+ 359.525) hol. goidinarjev.

Pasivni kliringi: Nemčija 57.559.673 (plus 3.724.328) mark, protektorat 53.079.867 (+ 967.069) kron, Slovaška 31.726.010 (+ 2.248.847) kron, Italija 16.189.202 (+ 9.576.173) din, Madžarska 75 milijonov 109.717 (+ 2.271.295) din, Rumunija 3 milijone 956.007 (+ 159.748) din, Poljska 18.703.726 din, Turčija 11.520.388 (+ 8.887.544) din, Belgija 3.353.957 (+ 261.616) din, Norveška 313.896 (plus 1518) kron, Danska zbiralni 232.525 (+ 92.900) din in likvidacijski računi 2.496.351 (+ 248.488) din.

Med aktivnimi kliringi ni bilo znatnejših izprememb. Med pasivnimi kliringi je omeniti, da se je povečalo v znatni meri naše dolgovanje Nemčiji, pa tudi Slovaški in Madžarski, nasprotno pa se je v veliki meri zmanjšal naš dolg v Italiji in Turčiji. Pri ostalih pasivnih kliringih ni bilo velikih izprememb.

Davek na zemljišča v mestih na Hrvaškem

Z uredbo o mestnem davku na zemljišča z dne 3. januarja 1941 je v mestnih občinah na Hrvaškem vpeljan samostojen mestni davek na zemljišča. Davek se odmerja po prometni vrednosti zemljišča samega brez kakršnih pripadnosti. Davek znaša 5 promile od vsakega tisoča prometne vrednosti zemljišča, katerih vrednost ne presega za kvadratni meter 10 din, 6 promile za zneska 25 din, 7 promile do zneska 75 din, 8 promile do zneska 150 din, 9 promile do zneska 250 in 10 promile za vrednosti nad 250 din. Ban je nadalje pooblaščen z naredbi povečati davčno stopnjo za vsa izgrajena in neizgrajena zemljišča, ki niso zadostno izkoriščena v smislu regulacijskega načrta. Prometna vrednost se ugotavlja z odlokom mestnega poglavarstva. V ta namen bodo mestna poglavarstva imenovala potrebno število strokovnjakov za cenitve na dobo 3 let. Praviloma vršita cenitev dva strokovnjaka Davek je treba plačati v 4 letnih obrokih. Občine morajo voditi tudi kataster zemljišč, ki so podvržena davku.

S tem davkom je odpravljen za zemljišča, ki plačajo ta davek, davek na dohodek od zemlje v smislu zakona o neposrednih davkih in ukinja se za ta zemljišča plačilo dopolnilne prenosne takse v smislu zakona o taksah.

Konkurz je razglašen o zapuštnini po pokojnem Mautnerju Antonu, lesnemu trgovcu v Oplotnici, prvi zbor upnikov 14. januarja, terjatve je prijavit do 10. februarja, ugotovljeni narok 25. februarja. **Odprava konkurza:** Mesesni Edvard, posestnik v Ljubljani, Vič št. 55 (sklenjena prisilna poravnava).

rezerva narasla samo za 727,7 milij. din, vendar primerjava ni čisto točna, ker je bila s koncem leta 1938 zlata rezerva obračunavana še po stabilizacijskem tečaju plus premija 28,5%.

Posojila banke zasebnemu gospodarstvu so bila s koncem leta 1939 prav visoka ter so bila znatna tudi še v naslednjih mesecih. Toda od spomladi dalje se je položaj zasebnih bank glede likvidnosti začel izboljševati, kar dokazuje na drugi strani tudi stanje žirovni računov, ki so posebno v drugi polovici leta 1940 zelo narasli ter šli daleč čez mero normalnih razmer.

Zato pa je istočasno državna zadolžitev pri banki izredno narasla. S koncem leta 1938 je znašala 2.227,76 milij. din, v teku leta 1939 se je povečala na 3.078,44 milij. din. V teku lanskega leta pa se je povišala na 10.001,6 milij. din, torej za okoli 7 milijard dinarjev. Naravno je ta povečana zadolžitev države imela vpliv na povečanje obtoka bankovcev. To nam lepo dokazujejo tudi naslednje številke o posojilih zasebnemu gospodarstvu in državi ter obtok bankovcev na koncu zadnjih let:

	posojila:	državi	obtok bankovcev
	zasebn. gospod.		
1938	1.771,3	2.227,8	6.920,7
1939	2.228,3	3.078,4	9.697,9
1940	1.786,7	10.001,6	13.838,8

Nasproti zadolžitvi države so stala od časa do časa večja ali manjša dobroimetja države na pasivni strani izkaza Narodne banke, vendar so bile naložbe le toliko velike, da so omogočale neovirano razvijanje državnega blaginjskega prometa.

Posebno pozornost zasluži postavka razna aktiva. Ta postavka je znašala vedno nad 2 milijardi dinarjev in so po tej postavki šle vedno znatne izpremembe. Koristno bi bilo, da bi Narodna banka razjasnila tudi gibanje te postavke, kakor bi bilo tudi koristno, če bi nekoliko bolj razdelila razne račune med obveznostmi po vidu pasivne strani bilance.

Popolnoma so lani izpadle iz bilance obveznosti z rokom, ki so s koncem leta 1939 znašale še 100 milij. din.

Ce smatramo zlati zaklad za rezervno, potem ne moremo številkom o kritju pripisovati onega pomena, kot so ga ti odstotki imeli tedaj, ko je obstajala — vsaj v mednarodnem prometu — zamenljivost za zlato.

Izdanjanje nakaznic za bencinsko mešanico. Ob letošnjem izdajanju nakaznic za bencinsko mešanico se je pri nas vpeljala nova praksa. Ob izročitvi te nakaznice se zahteva, da se predloži tudi prometna knjižica, iz katere naj bo razvidno, da so poravnane vse dajatve. To pomeni, da morajo izpolniti pogoje, ki nikjer niso tako zapisani. Treba je namreč ločiti nakaznice, ki opravčujejo nakup določenih količin bencinske mešanice, od taksnih in drugih javnih dajatev, ki zapadejo v plačilo pač tedaj, ko to določajo za to uveljavljeni zakoniti predpisi. Ne gre pa sedaj zvezati eno z drugim in zahtevati predčasno plačilo drugih dajatev. Če bi šlo samo vterjevanje zaostankov, bi to razumeli, ker pa se zahteva dejansko plačilo dajatev vnaprej v zvezi s stvarjo, ki dejansko s plačilom niti ne zapadlih dajatev nima nobene prave zveze. Praktično pomeni sedanja praksa, da se z njo ukinja pozitivni zakoniti predpisi glede rokov za plačila javnih dajatev in da se torej s prakso zahteva več kot določajo zakoniti predpisi. To je pa nemogoča reč in bi bilo potrebno, da se tudi pri izdaji nakaznic za bencinsko mešanico držimo do slej uveljavljene prakse, ne pa da praktično zahtevamo ob tej izdaji že plačilo neklih javnih dajatev vnaprej, ne da bi bila za to dana zakonita podlaga. Tako daleč pa tudi ne smemo priti, da bi se s prakso ukinjali drugi zakonito uveljavljeni predpisi.

Še nekaj »Slovenčevega koledarja« s poslovnim delom imamo. — Odvetniki, notarji, trgovci, obrtniki itd, kupite ga. — Stane le 34 din. Za naročnike naših listov pa le 25 din. — K vsakemu mesecu v koledarju sta vložena dva lista, očitana po dnevih. (Za vsak dan je 6 vrstic čez vso širino koledarja.) Papir teh dveh listov je boljši! — Koledar dobite po vseh knjižarnah in trafikah, ali pa v naši upravi in v podružnicah.

»Slovenčev koledar«
Ljubljana, Kopitarjeva 6.

Kraljevska banska uprava — referat za kontrolo cen — ponovno poziva vse proizvajalce, uvoznike in veletrgovce, da pri prodaji predmetov, ki so podvrženi kontroli cen, na vseh računih vidno navedejo datum in število odločbe, s katero se je v dotičnem računu navedena prodajna cena odobrila po kralji. banski upravi. — Računi, ki niso opremljeni s prodajnim navedenimi podatki, se ne bodo smatrali kot dokazilo pri odobravanju cen in se bo v vseh primerih uveljavila preiskava. Torej je v interesu trgovcev, da se strogo ravno po teh navodilih in da vedno zahtevajo od prodajalcev, da račune opremito z zahtevanimi podatki.

Ureditve preskrbe prebivalstva z moko. Iz Sevnice poročajo, kako spretno je uredil g. Karl Zupanc, lastnik valjenega mline, za Božič preskrbo občin Sevnica, Boštanj, Zabukovje, Blanca, Studence in Planina s pšenično moko. Da bi prešli moko vsi prebivalci le v potrebnih jim količinah, se je izdajala pšenična moka na podstavi občinskih izkaznic le onim prebivalcem, ki nimajo nobenih zalog. Količina dodeljene moke je bila seveda odvisna od števila rodbinskih članov. Razen tega je g. Zupanc pripomogel, da so siromašni prebivalci istih občin, oziroma šolske kuhinje, prejeli brezplačno okrog 1000 kg pšenične moke, ker pri razdeljevanju na drobno ni hotel imeti dobička. Omenjene občine so mu zelo hvaležne, da je vsaj trenutno rešil na ta način vprašanje preskrbe s pšenično moko. Posavčani upajo, da bodo za naprej okrajni kakor tudi občinski prehranjevalni uradi skrbeli, da niti v bodoče ne bo primanjkovalo moke in vsakdanjega kruha.

Borze

Dne 4. jan. 1941.

Denar

Ta teden je znašal devizni promet na ljubljanski borzi 7,39 milij. din v primeri s 17,25, 17,995, 20,198 in 14,745 milij. din v prejšnjih tednih.

Na belgrajski borzi je znašal danes devizni promet pri neizpremenjenih tečajih 6,950.000 din, od tega 64.617 in 68.000 mark, 41.250 din v Soliji, 363.867 šv. frankov in 5.227 dolarjev. — V elektnih je bilo prometa na belgrajski borzi 315.000 din.

Belgrad — zasebni kliring:

Solun 100 drahem 39,65—40,35
Solija 100 din 53,40—54,92

CONTINENTAL

POMAGA RAČUNATI

Generalno zastopstvo:

IVAN LEGAT

MARIBOR LJUBLJANA

VETRINJSKA 30 PREŠERNOVA 44
Tel. int. 24-31 Tel. int. 26-86

Vrednostni papirji

Belgrad. Drž. papirji: 7% inv. pos. 100,50 do 101 (101), agr. 57 den., vojna škoda prompt. 467 den., dalm. agr. 77,50—78,50 (79,75, 79), 6% šum. obv. 75,50—76,50 (76), 7% Bler. pos. 98—99, — Delnice: Nar. banka 7,050 den., Priv. agr. banka 201 den. (202).

Cene živini in kmetijskim pridelkom

V okraju Gornji grad, dne 27. decembra 1940. Voli I. vrste 8. II. vrste 7. III. vrste 6; telce I. vrste 8, II. vrste 7, III. vrste 6; krave I. vrste 7, II. vrste 6, III. vrste 5; teleta I. vrste 10 II. vrste 9; prašiči špeharji 20, pršutarji 16 din za 1 kg žive teže. — Goveje meso I. vrste 16, II. vrste 14; svinjina 20; slanine 24; svinjaka maast 26; čisti med 30; goveje surove kože 20; telečje surove kože 18; svinjske surove kože 10 din za 1 kg. — Pšenica 385; ječmen 350; riž 375; oves 300; koruza 325; fižol 600; krompir 200; lucerna 120; seno 110; slama 60; jabolka I. vrste 900, II. vrste 750, III. vrste 500; pšenična moka do 900; koruzna moka 400; ajdova moka 800 din za 100 kg. — Trda drva 115 din za 1 m³; jajca 2 din za komad; mleko 2,50 din za liter, surovo maslo 32 din za 1 kg. — Navadno mešano vino pri vinogradih 6 din za liter, finjše sortirano vino pri vinogradih 7 din za liter.

Živinski sejmi

Živinski sejem v Črnomlju dne 24. decembra 1940: dogon: 65 volov, 1 krav, 58 prašičev in 2 junca. Prodanih je bilo: 4 voli, 1 krava in 2 prašiča. Cene: voli 7,50 do 8,50 din; junci 7,50 do 8,50 din in krave 6 do 7 din za kg žive teže. Mladi prašički za rejo 250 do 350 din za glavo.

ŠPORT

Dne 6. januarja bo vlak št. 919 izletniški vlak

V ponedeljek dne 6. januarja t. l. vozi na progi Jesenice—Ljubljana vlak št. 919 kot izletniški vlak. Vlak odhaja z Jesenic ob 19.59 in pride v Ljubljano ob 21.50. Vlak št. 919 ima zvezo z rednimi vlaki iz gornjeavške in iz bohinske proge. Za ta vlak velja vozna olajšava po členu 3 p. t. l.

Smučarski šport tu in tam

Na mednarodnih smučarskih tekmah, ki bodo 1. in 2. marca v Lahtiju, sodelujejo tudi italijanski dolgoprogaši in skakalci.

Španska športna zveza je sklenila poslati na svetovne smučarske tekme v Cortino d'Ampezzo osem smučarjev. Njihovi tekmovalci bodo sodelovali samo v alpskih disciplinah.

Na Danskem doslej niso poznali nobene smučarske skakalnice. Prvo skakalnico bodo zgradili v Grib Skov ter bo dopuščala skoke do 25 m.

Polkovnik C. D. Hamilton (Švedska), predsednik FIS-e je sporočil švedskim športnim poročevalcem, da bo prihodnji kongres FIS-e o prikliski svetovnih smučarskih tekem v Cortino d'Ampezzo. Tu se bodo obravnavala vprašanja glede prihodnosti le mednarodne smučarske organizacije, vendar pravi polkovnik Hamilton, da za čas vojne ni pričakovati bistvenih sprememb.

Priprave italijanskih smučarjev za svetovno smučarsko prvenstvo so v največjem razmahu: Reprezentanca za alpske discipline, ki je doslej trenirala v Cortino, se je preselila v Sestriere, kjer se bo deset dni pripravljala za tekme, nakar se zopet vrne v Cortino d'Ampezzo.

Finski smučarji so v največjem treningu kakor poročajo iz Helsinkijev. Priprave so se pričele že meseca avgusta, ko so dobivali tekmovalci pismena navodila od trenerja Veila Saarinen. Konec novembra so prenesli trening na sneg in teren, meseca januarja bodo določili tekmovalce, ki bodo zastopali Finsko na svetovnem prvenstvu v Cortino d'Ampezzo in v Ga-Pa. Od znanih imen preteklo sozne manjkata Paul Pitkanen in Pekka Niemi. Največje nade stavijo Finci v kombinaciji na Nillo Nikkanena.

V Cortini bo sodelovala eamo naša vojaška vrsta, ki že vneto trenira.

Berauer ima le lažjo poškodbo v gležnju in bo kmalu zopet zdrav.

ZFO

Zvezno prvenstvo Zveze fantovskih odsekov

Zveza fantovskih odsekov v Ljubljani razpisuje smuške tekme v alpski kombinaciji za v soboto 18. in v nedeljo 19. januarja v Škofji Loki.

Sporod:

V soboto 18. januarja ob 12 v društvenem prostoru FO v Škofji Loki zbiranje nastopnih števil za smuk, nakar sledi skupen odhod na staro mesto pod vrh Ljubnika. — Startanje v smuku se bo pričelo okoli 15 in bo dopustno le za tekmovalce I. razreda. Proga bo dolga približno 2 km in bo vsebovala 350 m višinske razlike.

V nedeljo 19. januarja ob 8 zbor tekmovalcev II. razreda v društvenem domu, nakar odhoda na start k smuku. Ta smuška proga bo potekala čez Mrtanovo planino, katere pobočje je dolgo 1200, in visoko 250 m.

Popoldne ob 14 tekmovanje v smuških likih (slalom) na pobočju Stena, in sicer za obe tekmovalni kategoriji.

Ob 18 v društvenem domu v Škofji Loki zaključna slovesnost z razglasitvijo uspehov in razdelitvijo častnih daril.

Tekmovali so bo:

- a) Za prvenstvo ZFO v kombinaciji se morajo boriti podvezne vrste, sestoječe iz 4 članov.
- b) Za prvenstvo v samostojnih disciplinah tekmujejo člani posamezno. Posameznikom se priznajo tudi prvenstva v kombinaciji.

Pogoji:

1. Pravico udeležbe imajo samo člani odsekov ZFO z izpolnjenostjo starostjo 17 let.
2. Nastopna mesta za tek skozi vrata (slalom) določijo uspehi v smuku.
3. Tekmovalci II. razreda bodo imeli lažji smuk — progo od prvorazrednih — pač pa z njimi skupen tek skozi vrata.
4. Vsakdo tekmuje na lastno odgovornost.
5. Prijave naj se oddajo do 15. januarja na Zvezo v Ljubljano.
6. Tekmovanje bo izvedeno v smislu pravilnikov SZSZ.

Nagrade:

- a) Zmagovalna vrsta v kombinaciji bo prejela častno prehodno darilo.
- b) Prvak I. razreda (posameznik) v kombinaciji prejme prehodni pokal ministra dr. Kreka in diplomu. Prvak II. razreda v kombinaciji prejme častno darilo.
- c) Ostali tekmovalci obeh razredov bodo nagrajeni za prva mesta v disciplinah s častnimi darili, za druga in tretja mesta tako v kombinaciji kakor v disciplinah, z diplomami.
- d) Ako prejme tekmovalci darilo v kombinaciji, ne more prejeti tudi darila za isto ali slabše mesto posamezne discipline.

Dodatek:

Doslej uvedena podpora za vežbanje in nastopanje podvezinih vrst se ukine. Zaradi tega tudi odpade obvezni trening. Je pa vsakomur na prosto dano, da vežba na torišču tekmovalca, in to: do 18. januarja do 12 na progi za smuk in do 19. januarja do 10 na progi smuških likov. Vse ostale podrobnosti ali eventualne spremembe bodo kasneje objavljene na tem mestu.

Dr. A. Korošec in šestojanuarska kriza

Velik del javnega delovanja dr. Antona Korošca odpade na parlamentarno dobo naše države, ki je naša svoj konec v 6. januarju 1929. V tej dobi težkih političnih borb je imela Slovenska ljudska stranka na čelu moža, ki je bil kos vsakemu položaju in ki se ni ustrašil nobene kritike javnosti, če je bilo treba napraviti krepko potezo, ki jo je smatral za Slovenijo in državo potrebno. Delazmožen parlament je smatral za koristno ustanovo. Delati s parlamentom je bila vedno njegova želja in izredno je bil vesel, kadar je kot predsednik vlade ali kot minister spravil kak zakon, pa četudi najpomembnejši, skozi parlament.

Zato ga je obstrukcija opozicije v začetku poletja 1928, ki je onemogočala vsako parlamentarno delo, zelo zadel. Kot predsednik »Jugoslovanskega kluba«, doseči kot notranji minister se je vsostransko trudil, in sicer s Kmečko-demokratsko koalicijo sporazum glede parlamentarnega dela. Sam je sestavil načrt takega sporazuma, s katerim je skušal prodreti na sejah šefov parlamentarnih klubov in vlade in ki naj bi omogočil v parlamentu razpravo o najnujnejših zakonih. Že je bilo na tem, da voditelji opozicije pristanejo na ta sporazum, ko so strelji Puniše Račiča zadeli hrvatske voditelje ter s tem sam parlament. Večina opozicije je proglasila abstinenco. V teh, za državo težkih trenutkih je krona zaupala dr. Korošcu sestavo vlade, ki ji je dal ime »vlada četvorke« (dr. Korošec, Vukičević, Davidović in dr. Spaho, ki so danes vsi med rajnimi). Dr. Korošec je dosegel velik osebni uspeh, ko sta oba največja kluba, t. j. radikalni in demokratski, pristala po kratki razpravi na sodelovanje v njegovi vladi. Koroščeva vlada je pripravila in sprejela vrsto važnih zakonov ter je bila v zakonodajnem pogledu, četudi je trajala samo 157 dni, ena najplodnejših parlamentarnih vlad. Tudi abstinenca zagrebške opozicije se je začela krhati in vedno več je bilo opozicijskih poslancev, ki so dali vedeti, da so pripravljeni vrniti se v parlament, četudi sos ami voditelji te opozicije nadaljevali borbo proti vladi z vedno ostrejšimi napadi. Davidović, ki so ga vsi imeli za poštenega, toda ne daljnovidnega politika, je tedaj smatral, da bi bilo treba omogočiti stike z zagrebško opozicijo na ta način, da poda vlada ostavko in se začne konzultacije o razpletu krize, kar naj bi pripeljalo voditelje opozicije nazaj v Belgrad. Dr. Korošec in vodja demokratske desnice Marinković sta dala Davidoviču in njegovi okolici razumeti, da je položaj v državi takšen, da je »vlada četvorke« morda zadnja parlamentarna vlada in da bo težko preprečiti gotovim politikom, ne da bi predstavili merodajnim činiteljem parlament kot ustanovo, ki ni več v položaju zadržati domače politike na poti, ki bi bila za državo koristna. Toda Davidović se ni dal prepričati. Dne 26. decembra je imel v demokratskem klubu govor, v katerem je naštel svoje politične zahteve. Naglasil je potrebo po široki konzultaciji zaradi težkega političnega stanja, ki je nastalo po Radičevi smrti. Govor je dal tajnik kluba Vlačić novinarjem samo v štirih izvodih. Enega je dal meni ter sem ga takoj odnesel dr. Korošcu v predsedništvo vlade. Dr. Korošec je govor na kratko prebral ter me prosil, naj mu ga pustim čez noč, »Slovencu« pa naj ga javim le na kratko. Bil je videti utrujen, toda ne slabe volje. »Kaj bi vi napravili me je vprašal (take šale si je rad dovolil). Odgovoril sem mu tako, kot se je v naših krogih splošno mislilo, da naj vlada poda ostavko, ker da je itak računati s prevzemom oblasti po trojni koaliciji, t. j. radikalnih SLS in JMO, poleg tega pa da je razcep demokratov na Davidovičev in Marinkovičev skupino neizogiben. Če pa zvabi možnost, da opozicija vrže vlado v samem parlamentu, zagrebške politike nazaj v Narodno skupščino, potem bi bil tudi to lep uspeh. Nihče v novinarskih krogih ni računal na konkretno možnost, da bi Živković prevzel oblast, četudi je ob juljski krizi izjavil novinarjem, da je pripravljen takoj prevzeti vlado, če bi mu jo ponudili. Toda dr. Korošec je resno računal s to možnostjo. Zato mi je na moje razlaganje odgovoril: »V politiki ne gre vse po receptu, ker obstajajo možnosti s katerimi javnost ne računa.« Nihče se ni toliko zavedal kot on, kaj lahko sledi ostavki njegove vlade. Dobro je vedel, da konzultacije ne bodo ostale brez daljnosežnih in usodnih posledic. Če bi bili nezadovoljni demokratski ministri dali ostavko, bi bil dr. Korošec svojo vlado lahko izpopolnil brez konzultacij, vsaka ostavka pa bi imela za posledico konzultacije.

Dne 27. decembra zvečer je bil Davidović dve uri na dvoru, takoj za njim je bil sprejet dr. Korošec. Po seji je poslal dr. Spaho k bolnemu Marinkoviču, da ga obvesti o položaju. Ostavka vlade se je zdela neizogibna. Vendar je člane vlade družila skupna želja, da se kriza reši na parlamentaren način. To sledi tudi iz poročila, ki ga je diktiral dr. Korošec po zadnji seji vlade dne 29. decembra zvečer in ki se glasi: »Na današnji seji ministrskega sveta je predsednik vlade dr. Korošec obrazložil najprej potek in vsebino razgovorov med šefi parlamentarnih skupin. Na kraju je izjavil, da so v koaliciji današnjih vladnih strank nastali odnosi, ki jih je treba razčistiti na način, kakor to zahtevajo parlamentarni običaji.«

Zadnji povod za ostavko je dal prosvetni minister Milan Grol. Ko se je dne 30. decembra ob 11. uri dopoldne sestal finančni odbor k razpravi o predlogu proračuna prosvetnega ministrstva, minister sam ni prišel na sejo, temveč je pismeno sporočil, da smatra, da je vlada v krizi in da finančni odbor v takem položaju ne bi smel imeti seje. Pismo je prebral predsednik finančnega odbora dr. Milan Stoiadinović, ki pa je izrazil mnenje, da finančni odbor lahko dela naprej, ker je le organ skupščine in ga mora zato predsednik skupščine obvestiti, ali je vlada v krizi. Vsebinsko Grolovega pisma sem telefonično sporočil kabinetu predsedništvu vlade. Nekaj minut nato mi je naročil šef kabineta Marčetič, naj Grolovo pismo prinesem takoj v predsedništvo. Ko sem ga prinesel v kabinet, ga je dr. Korošec prebral in dejal: »V redu!« Odšel je takoj nato »preko puta« s črno aktovko v roki, kar je pomenilo, da je odnesel na dvor ostavko vlade.

Opoldne je že diktiral komunike: »Predsednik kraljevske vlade dr. Korošec je podal danes 30. decembra Nj. Vel. kralju ostavko vsega kabineta. Ker si Nj. Vel. kralj še ni opomogel od nedavnega prehlada, bo blagovoliil svoj sklep o podani ostavki sprejeti v dveh, treh dneh.« Dne 2. januarja ob pol 12. uri je bil dr. Korošec poklican na dvor. Avdienca je bila kratka. Takoj, ko se je vrnil je sklical sejo vlade, ki se je začela ob pol 13. Na seji je sporočil ministrom, da je krona sprejela ostavko vlade ter se zahvalil članom vlade za sodelovanje. Povabil jih je na skupno večerjo ob 8. zvečer k »Srbskemu kralju«. Take geste, ki je imela svoj simboličen pomen, ni napravil do takrat še noben predsednik vlade v ostavki.

Začele so se konzultacije. Kot prvi je bil sprejet na dvoru predsednik parlamenta Ilija Mihajlovič, ki je predlagal kroni, naj zašliši predstavnik vseh političnih strank in parlamentarnih skupin o načinu rešitve krize. Krona je na osnovi tega predloga povabila na konzultacije med drugim dr. Vladka Mačka in Svetozarja Pribičevića, ki sta dopotovala iz Zagreba ter bila sprejeta na dvoru 4. decembra, dr. Maček pa ponovno še 5. decembra. Dne 4. decembra je bil sprejet dr. Korošec, ki je enako kot predsednik radikalnega kluba Vukičević in zastopnik muslimanov Hrasnica predlagal parlamentarno vlado, ki naj bi sprejela proračun in najnujnejše zakone, nato pa naj bi se vršile volitve. O avdienci dr. Mačka in Pribičevića je izdalo predsedništvo vlade komunike, da sta oba predstavnika KDK izjavila, »da se mora izvršiti popolna revizija ustave, na osnovi katere bi se določile zgodovinske dežele z lastno legislativo in eksekutivno vlado.« Imenovala naj bi se zaradi tega »nepolitična vlada«, ki bi uživala kraljevo zaupanje in po svoji sestavi dala garancijo, da bo začela reševati zgoraj imenovana vprašanja. Skupščina bi se morala torej takoj razpustiti in razpisati volitve v ustavodajno skupščino. Predstavnik vseh ostalih političnih strank in klubov so te zahteve odklonili. Radikalni in demokratski klub sta odbila te zahteve soglasno, ne da bi se sploh spuščala v razpravo.

Na eni strani je bila torej skupina strank, ki so stale na stališču, da je treba krizo reševati na parlamentaren način, na drugi strani pa zagrebška opozicija, ki je zahtevala izvenparlamentarno rešitev krize in izvenparlamentarno vlado, ki naj bi izvedla revizijo ustave.

Fran Tratnik:

Dr. Anton Korošec – ustanovitelj naših kulturnih ustanov

Znano je, da je dr. Anton Korošec vsa leta po našem državnem zedinjenju bil ne samo politični voditelj Slovencev, temveč tudi genij, ki je s svojo duhovno veličino in stvarnim postopanjem dosegel ustanovitev najvišjih kulturnih ustanov v Sloveniji, tako našo popolno univerzo, našo Akademijo znanosti in umetnosti, Glasbeno akademijo itd. Njegovo kulturno delo za narod je najprimernejše karakteriziral akademik dr. Gojmir Krek s tem, da ga je imenoval slovenskega Strossmayerja. Veličino njegovega kulturnega dela priznavajo spontano vsi Slovenci, kar se je občutilo in videlo v trenutkih, ko je telesno preminul.

Ni pa še vse, kar je dr. Korošec že izvršil z zgoraj navednimi visokimi ustanovami in dobro se je zavedal, da k popolni naši kulturni organizaciji manjka še institucija za upodabljajočo umetnost. Zavedal se je, da manjka še eden glavnih udov naše kulturne konstitucije, da z Akademijo glasbe mora vzporedno sodelovati tudi akademija likovnih umetnosti, ker šele takrat bodo izpolnjene naše narodno kulturne aspiracije in bodo dani pogoji za razvoj našega duhovnega življenja. Znani so mu bili napor slovenskih umetnikov, ki izvršujejo že desetletja nazaj, zlasti pa zadnjih let, da bi dosegli Akademijo umetnosti v Ljubljani. Imel je modrega svetovalca in tolmača naših stremeljenj v gospodu banu dr. Natlačenju. Ko se je pred tremi leti v ministrstvu prosvete pripravil načrt zakona o organizaciji državnih umetnostnih šol, nam je g. ban v svoji naklonjenosti dal nalog, da na podlagi načrtov za Akademijo v Zagrebu in Belgradu sestavimo načrt za Akademijo umetnosti tudi v Ljubljani. Banaška uprava je že takrat poslala minimalen načrt ministrstvu prosvete. V tem prizadevanju se je umetnikom pridružil v zadnjem času širok krog umetnostno kulturnih činiteljev. Ustanovil se je Pripravljalni odbor za postavitev Akademije v Ljubljani in je v ta namen izdal obširno spomenico, katero so podpisale vse slovenske mestne uprave, kulturne ustanove in društva. V tem memorandumu je razen drugih argumentov naveden zgodovinski in sodobni razmah naše umetnosti, organizacije umetnostnih zbirk in veličastno fresko slikarstvo v naših cerkvah, ter so dani najboljši stvarni predpogoji, da se za nadaljni razvoj slovenske umetnosti postavi državni umetnostnošolski zavod, zlasti še iz razloga zaradi svojstvenega in enostranskega postopanja dosedanjih zavodov umetnostnega šolstva v državi. Obširno število članov je izšlo v zadnjih letih o tem vprašanju v revijah in dnevnih listih. Ko sem zadnjič bral v Slovenčevem koledarju članek dr. Tine Debeljaka o slovenskih kulturnih ustanovah kot vidnih prilastkih slovenske narodne in kulturne samobitnosti, sem z veseljem čital stavek, ki govori o pomanjkanju slikarske akademije v Ljubljani, kar je sedaj najbolj vidna vrzel v smotreni izobrazbi našega umetniškega izražanja. Predsednik Narodne galerije dr. Fran Windischer je v svojem ekspoziciji na občnem zboru Umetnostno zgodovinskega društva dne 27. decembra minulega leta v izbranih besedah uporabil vso nujnost je umetnostne institucije za Slo-

vence in upanje, da bo po vseh vidikih vendar v doglednem času dosežena.

Pred meseci je rektorat Akademije umetnosti v Belgradu razpisal natečaj za nastavitve treh novih profesorjev. Bil je to prvi razpis za profesorje nastavitve umetnikov iz vse države, ker so bili sicer vsi profesorji poprej direktno imenovani. Kompetiralo nas je pet slovenskih umetnikov. Moja kompetenca je podprl Pripravljalni odbor za akademijo v Ljubljani iz razloga, da bi v primeru imenovanja skušal potem kakorkoli prenesti svoj učni delokrog v Ljubljano in bi bil s tem storjen prvi korak za organizacijo slovenske akademije. Rezultat natečaja pa je bil za slovenske kompetente negativen. Šel sem potem osebno v Belgrad. Iz vseh okolištnosti sem spoznal, da tudi na belgrajski kakor na zagrebški Akademiji prevladuje razpoloženje, ki ne pripušta prostora v proforskih zborih za slovenskega umetnika, kljub temu, da sprejema Akademija v Zagrebu silno pretirano število slovenskih učencev in se bo po vseh vidikih to nerazmerje vršilo sedaj tudi na Akademiji v Belgradu.

Da bi se po vseh dosedanjih naporih in nepriklakah slovenskih umetnikov in prizadevanjih naših umetnostnih krogov zvedel koliko sme biti naše upanje v bodoče, da se reši vprašanje umetniškega šolstva za Slovence, sem šel v ministrstvo prosvete. Tam mi je bilo sporočeno, da so gospodu predsedniku in ministru dr. Korošcu dobro znane slovenske umetnostne razmere, ter je z vso vmeno

All kašljate zaradi prehlada? Puhmann-ov čaj

zamore preprečiti draženje na kašeli razkrajala sluz (slajm) in umiri kašelj. Dobiva se v vseh lekarnah Originalni zavitek po 125 g din 37.— Ogl. reg. br. 1503/1936.

celo glede ocene državne ureditve. Zato da ni nobene možnosti za parlamentarno rešitev, ki bi zagotovila ohranitev popolnega narodnega in državnega edinstva.

Ker je ta komunike naglasil, da ni možnosti za parlamentarno rešitev krize, medtem ko je predsedništvo vlade naglašalo željo, da se kriza reši na parlamentaren način, so nekateri listi drugi dan poročali, da je dr. Korošec šele iz tega sporočila zvedel za nameravano izvenparlamentarno rešitev krize in da so mu ta komunike sporočili pred predsedništvom vlade šele novinarji. To je seveda popolnoma netočno, ker je bil dr. Korošec že davno na dvoru, ko so novinarji pred predsedništvom vlade zvedeli za ta komunike. Dr. Korošec je bil od vseh šestojanuarskih ministrov prvi na dvoru. Če je naglašal potrebo po parlamentarni rešitvi krize in če sam pri pripravih za 6. januar ni sodeloval, iz tega ne sledi, da za te priprave ni vedel. Zato nam je šele pozneje bilo jasno, zakaj je toliko časa okleval z ostavko vlade. Dne 5. januarja je bil od 17.45 do 23.15 na dvoru ter gotovo ni bil med onimi, ki niso bili informirani.

Sam je v novi vladi prevzel popolnoma nepolitičen resor (šume in rude). Odgovornost vlade namreč ni bila skupna kakor pri prejšnjih vladah, temveč je vsak minister odgovarjal le za svoje ministrstvo. Ob 23.15 se je dr. Korošec odpeljal z Živkovičem v notranje ministrstvo, kjer je predal svojemu nasledniku posle. Ob priliki predaje sem slišal skozi vrata, kako je večkrat z naglasom ponovil: »Samo zvanične stvari!«

Vetop v šestojanuarsko vlado je dr. Korošcu narekoval čut velike odgovornosti napram slovenskemu narodu. Tudi za tem, kakor za vsakim njegovim, četudi navidezno nedoslednim korakom se je krila, kakor je že Horvat naglasil v »Jutarnjem listu«, železna doslednost, ščititi življenjske interese Slovenije v državni skupnosti. Hotel je dokazati svojo neomajno zvestobo prestolu, slovenskemu narodu pa olajšati breme dobe, ki jo je z istim dobrega politika čutil prihajati.

Vladimir Šenk, bivši parlamentarni dopisnik »Slovenca«.

naklonjen, da se postavi Akademija kot visoka šola upodabljajoči umetnosti v Ljubljani. S kiparjem Lojzom Dolinarjem sva bila naslednji dan pri referentu za umetnost in literaturo načelniku dr. Vitetzi. Želela sva, da bi gospod načelnik sporočil g. ministru našo radost nad utemeljenem upanju, da bodo slovenski umetnostni smotri po njegovi uvidenosti dosegli svoj veliki uspeh. Ko sva se drugi dan zopet vrnila k gospodu načelniku, nama je sporočil naročilo gospoda predsednika in ministra naj nama tolmači njegovo izjavo, da je ustanovitev Umetnostne akademije v Ljubljani vzel v svoje roke, kar bo izvršil najkasneje s prihodnjim državnim proračunom, ter me pooblastil, da lahko ta njegov sklep in obljubo sporočim v domovini.

Pozneje sem bil sprejet od gospoda senatorja Frana Smodeja. Izročil sem mu spomenico pripravljalega odbora. Istotako mi je tolmačil odločno voljo ministra dr. Korošca, kakor tudi vso naklonjenost in stvarno prizadevanje gospoda ministra dr. Miha Kreka, da se spopolnijo slovenske kulturne ustanove z Umetnostno akademijo, ter bodo skupno pripomogli do uresničenja sklepa dr. Korošca.

Moral sem podati javnosti to izjavo velikega stvaritelja ustanov za samostojen naš narodno-kulturni razvoj, ki jo je nekaj dni pred smrtjo uradno dal Slovincu po besedah svojega resnega načelnika. Priobčil sem opis tega obiska zato, da počastim velikega državnika in zopet potrdim njegovo zavzezanje za slovensko kulturo. Pravtako pa tudi verujem, da bodo njegovi nasledniki in izvrševalci oporoke pokojnega voditelja sledili tudi v ljubezni do slovenske umetnosti ter prav s tako ljubeznijo in odločno voljo pospešili ustanovitve lepe ustanove Akademije umetnosti v Ljubljani, kakor bi jo on, ako bi še živel.

V veliki hvaležnosti se slovenski umetniki klamnjo njegovemu spominu.

Slovenska dijaška mladina za Bitolj

Slovenska dijaška zveza je organizirala enodinarsko akcijo med svojimi člani za bitolske žrtve. Ni šlo toliko za velik denarni uspeh, kakor za zavest med našo mladino, da smo vsi od Triglava do Bitolja eno in da je njihova bol tudi naša bol.

Naslednji pregled kaže, koliko je mladina žrtvovala za bitolsko mladino:

Srednje šole.

Ljubljana: Klasična 1287 din, I. dr. realna moška gimnazija 845 din, III. dr. moška realna gimnazija 345.25 din, IV. dr. moška realna gimnazija 237.25 din, I. dr. ženska realna gimnazija 250.50 dinarja, II. dr. ženska real. gimnazija 229.25, Mestna žen. real. gimnazija 160.50 din, Uršulinska ženska real. gimnazija 297 din, Uršul. žensko učiteljske 35 din, Državno učiteljske 252.25 din, Srednja tehnična 7 din, Krekova gosp. šola 60 din, Osebnosti zavod —; Dentistična šola 81 din.

Št. Vid: Klasična 80 din.

Maribor: Klasična 603 din, II. dr. realna gimnazija 320 din, Državno učiteljske 338.75 din, Zasebno učiteljske šol. sester 154 din.

Celje: II. dr. realna gimnazija 450 din.

Ptuj: Realna gimnazija 450 din; M. Sobota: Realna gimnazija 600 din; Kranj: Realna gimnazija 721 din; Kočevje: Realna gimnazija 105.75 din; Novo mesto: Realna gimnazija 79.50 din.

Meščanske šole.

Ljubljana: Urš. meščanska šola 200 din, I. dekliska mešč. šola 159 din, II. dekl. meščanska šola 77.50 din, I. deška mešč. šola 226 din, II. deška mešč. šola 80, I. dr. mešč. šola Vič 39.50, II. mešč. šola, Zg. šiška 189.25, III. dr. mešč. šola Moste 305.50.

Št. Vid nad Ljubljano 144.—

Maribor: I. dekliska mešč. šola 82.50, II. dekl. mešč. šola 100.—

Celje: Drž. dekl. mešč. šola 215.—, drž. deška mešč. šola 187.50, Zas. mešč. šol. as. 20.—

Zagorje ob Savi: mešč. šola 701.50.

Škofja Loka: Urš. učiteljske 225.—, Urš. mešč. šola 124.—, dr. mešč. šola 40.—

Kranj 157.—, Kočevje: Marijin dom 50.—, Ljutomer 54.50, G. Radgona 15.—, Senovo 28.—, Novo mesto 98.—, Trzin 79.25, Jesenice 319.25, Šoštanj 79.—

Vsem zastopnikom naših listov!

Vljudno prosimo vse zastopnike, da

najkasneje do 6. t. m. odpošljejo sezname naročnikov »Slov. koledarja«

kolikor se jih je že naročilo nanj po 18 din ali pa po 28 din. — Naročila, ki bi imela kasnejši poštni žig kot 6. januarja, ne bomo pod nobenim pogojem upoštevali. Zato pošljite naročila po možnosti že v nedeljo, 5. januarja 1941. — Kdor hoče prejeti koledar po pošti, naj pošlje v znakmah 5 din.

»Slovenčev koledar«, Ljubljana

Nedeljsko branje

Darovi sv. Treh kraljev

Od daleč je prišla nekega dne na Jožefov dom Elizabeta, žena modrega duhovna Zaharije, ki je bila teta Mariji. Po večerji sta se ženski dolgo pogovarjali, Jožef je opravljal svoje delo, z njima pa je bedel tudi otrok in se veselo igral mnogo dalje kot ponavadi. Pred polnočjo pa je ob prvem petelinem klicu Marija naročila otroku, naj gre v posteljo, ker je že pozno.

Petleten je bil tedaj otrok, zelo živ in razumen.

Na materino besedo si je slekel suknjico, zlezal je v čisto posteljo in se v sladkem drgetu skrčil, ko je potegnil nase slabotno odejo. Elizabeta pa je šla k njemu, sedla k postelji in ga smešljaje se zrla ter mu pripovedovala o Janezu, svojem sinu. Ko je mati pospravila mizo, se je tudi sklonila nad posteljo, da bi popravila vzglavje pod otrokom. Jožef pa se je v kotu vzravnal nad svojim delom in visoko nad njegovo glavo dvignil brlečo lučko in jih je s ponižnim, srečnim občudovanjem nekaj hipov opazoval. Tedaj je otrok sedel, se razigrano zasmel proti plamenu luči, kakor imajo otroci navado, loviti z vekami igro trepetajoče luči. Nenadoma je pritegnil materino glavo k svojemu ličecu in ji zašepetal v uho:

— Pripoveduj še ti.

— Pozno je, — se je protivila mati, toda otrok je spoznal v njenem glasu, da prošnje ne bodo zaman.

— Samo eno pripoveduj, nato bom zaspal.

Marija se je ozrla na Elizabeto.

— O čem pa naj pripovedujem?

— Pripoveduj o treh kraljih.

Lučka je plapolala že na robu stružnice in očetova senca se je na široko raztezala po steni. Marija si je snela robec z glave in zresnjeno vprašala otroka:

— Zakaj hočeš, da bi to pripovedovala?

— Ker je to najlepše, — je odgovoril otrok s povešenimi očmi.

S sladko nestrpnostjo je hotel pospešiti pripovedovanje in je tudi določil, v kakem redu naj se vrsti.

— Najprej boš povedala, kako se je napotil k nam kralj, ki je prinesel zlato, nato boš pripovedovala o kralju s kadilom, nato pa o tistem črnem kralju, ki mi je prinesel balzam.

Zunaj je divjala nemirna, vlažna noč in v takem času je v toplih domovih mirnih ljudi sladka povest vsakomur všeč.

Otrok se je srečen umikal, ko se je mati usedla k njemu na posteljo. Marija pa mu je položila roko na glavo in povedala povest treh kraljev tako, kot jo je druge kratke že pripovedovala.

»Na svetu so živeli trije mogočni kralji; eden tam, kjer sonce zahaja, drugi na vzhodu in tretji daleč na jugu, kjer imajo ljudje črne obraze.

Tedaj si se rodil ti, toda daleč od tod, med takimi ljudmi, ki nas niso poznali ter nas niso sprejeli v svoje domove. Stanovali smo v slabem hlevu, zunaj na robu mesta, toda dobri Bog je prižgal nad nami veliko svetlo zvezdo, ki je vodila tudi od daleč zelo mnogo ljudi k nam.

Zvezda je imela tak sij, da so ga v daljavi opazili tudi trije mogočni kralji, eden od tod, drugi od tam, in vsi trije so rekli: Napotimo se in ponosimo darove tja, kjer se blešči ta zvezda.

Napotili so se vsi trije. Eden z zapada, drugi z vzhoda in tretji od juga, vsi trije v smeri zvezde, ki je sijala nad njimi.

Vzhodni kralj si je rekel, ko se je napotil: Zakaj bi se obližil doma? Mnogo davkoplačevalcev imam, sploh me bom ustavil pred vsako hišo in ne bom odnehal, dokler mi ne da zlatnika, da me bo vredno moje darilo, ki ga hočem prinesiti. Sel bom s konjem in z dvema osličema; na konju bom jahal, na osla pa bom naložil težko darilo.

Tako je tudi storil. Napotil se je, sam na konju, poleg njega pa osle. Sploh me je ustavil v vsaki hiši in terjal na račun zaostalega davka zlatnik. Osle sta prišla z dvema zlatima bremenoma k nam in kralj je vse sipal pred nas ter se je srečen hvalil, kako težko je zbral dragoceno in veliko darilo.

Drugi veliki kralj je tudi videl svetlobo zvezde na vzhodu, a njega je vodila druga misel. Na pot je vzel vrečo kadila in obljubil je, da se bo ustavil pri vsakem svetlišču in bo daroval bogu svetlišča, da bi blagoslovil tebe.

Mimo sto in sto cerkv in popotoval in povsod je zažgal ogenj na oltarju. Toda ko je dvignil roko s kadilom nad oltar, se je žerjavica nenadoma izpremenila v hladen pepel. In kipi bogov nad žrtveniki so se povsod sesuli v prah. In mogočni kralj ti je prinesel tisto kadilo, ki ga maliki niso upali sprejeti od njega.

Tretji kralj se je napotil k tebi od juga. Bil je modrec črnega obraza, toda pobožne duše. Na oslico je položil veliko posodo, polno čudovite mire.

— Najstrašnejše na svetu je trpljenje slabotnega človeka, — je dejal svojemu služabniku, ko se je podal na pot. — Toda tu imam čudovito zmes balzama, ki so jo pripravili moji učenjaki, in ta ozdravi vsako bolečo rano. Vili sem je v posodo in ponesem ga otroku, da ne bi mučila dolga bolezen ne njega ne njegovih.

Popotoval je skozi države in po poti je povsod srečaval ljudi, ki jim je zloba ali bolezen zadala hude rane. Njegovo dobro srce ni moglo gledati trpljenja in v sleherni bolečo rano je kanil od čudovite mirne zmesi. Ko je prispel sem, mu je od dragocene mire ostalo samo za škatico in kralj je obžaloval, da je ostalo razdelil med potjo. To je povest o treh kraljih.

In ko j Marija tiho dokončala svoje besede, je otrok ugotovil v globoko spanje. Tedaj se je Elizabeta obrnila k Mariji in ji dejala:

— Glej, zdaj se spominam, da te nisem še nikoli vprašala, kaj je bilo z darili.

Marija pa je pobožala obraz spečega otroka in odvrnila:

— Zlato zapadnega kralja sem skrila v posteljo, da ga ne bi opazili tuji ljudje in nas zaradi njega napadli. Toda naslednji dan je postal otrokov obraz kot ogenj, telo mu je gorelo v vročini in tako grozno je zrl na naju, kot da bi naju ne poznal. Podnevi in ponoči je te stokal, dokler darila nisimo vzeli iz postelje in ga razdelili med siromake. Ka-

Jagnje božje! Knez miru!
Jezus mili, grešilo je ljudstvo.
Pozabi Gospod!

Oh, če moreš pozabi
na kelih trpljenja,
ki toči ga človek,
ko valja se v grehih.

Prizanesi Gospod!
Greih naših ne glej,
na vero se cerkve ozri!
Na vero bratov ob smrti udarcih —
na vero bratov, ki so preganjani —
na vero namestnika tvojega papeža —
na vero vseh malih nedolžnih otrok ...
Prizanesi Gospod!

Greih naših ne g'oj,
ko danes za praznik
ob jaslicah mrtvih slonimo.
Miru neminljivega Knez,
Jagnje božje, Jezusček mali!

Usliši Gospod!
Vroč nam prošnjo usliši:
daj nam miru v naše razbičane duše,
daj nam svoj mir!
Mir v sreih in naših družinah,
mir med stanov in narodi,
mir, mir, mir vsem, ki še upajo vate —
miru neminljivega Knez,
Jagnje božje, Jezusček mali!
(Polda Tine.)

dilo pa smo pred veliko nočjo poslali v Jeruzalem svetišču.

— In balzam? — je vprašala Elizabeta.
Marijo je prevzela žalost in tiho je dejala:
— Tega sem shranila.
— Za koga ga hraniš?
— Zanj.

Z glavo je pokazala na spečega otroka in zamisljeno tiho dodala, kot bi se sebi razlagala misel, blodečo v datji.

— Črni kralj je dejal, da balzam ozdravi vsako rano. Hranila sem ga v skrinji in ga nikomur nisem pokazala. Pa je nekoč pozno zvečer prišel k nam strgan, krvaveč človek. Razbojniki so ga napadli v bratih in z ramena mu je kapljala kri. Otroci tedaj še ni hodil. Sedel je na kupu ostružkov na prtu in se je sam s seboj igral. Ko je zagledal med vrati krvavečega človeka, je sam vstal in odkobacal v kot k skrinji. Od tam se je ozrl na krvavečega človeka in dejal: Bolil in dvignil je

skrinjin pokrov, vzel iz nje škatico in rekel: Dajte njemu! Nato pa je smeje se ves srečen stekel k tujcu in ga objel, kot bi nam bil drag znanec. Mi pa smo ga namazali in mu obvezali rane in tujec je naslednji dan že skoro docela ozdravljen odšel od nas.

Tu je prenehala Marija, otrokova mati, in zamisljeno je zrla predse, ker ni pozabila v svojem srcu niti trenutka tistega večera. Nato se je spet obrnila k Elizabeti in tiho še dodala:

— Tista pot od ostružkov do skrinje je bila njegova prva pot in tista beseda, da boli, je bila njegova prva beseda. In trpeči, krvaveči človek je bil prvi tujec, ki ga je objel in pobožal.

In ko je Marija to razlagala v žalostni sreči svojega materinskega srca, se je speči otrok nasmešnil in zjasnil se mu je obraz kot tistemu, kdor ima sladke sanje.

(Madžarsko: János Berényi.)

Natančna ali precizna ura

Nepričakovano sem bil dobil neki denar in sem si mislil, no, kaj bi si zdaj kupil zanj?... Prekrasen občutek! A kaj naj bi si človek kupil? Tedajci se je s stolpa oglasila ura. Mahoma mi je šinilo v glavo, kaj da najbolj potrebujem: uro! Seveda sem že imel eno, vendar sem jo moral strogo voditi na verižici kot kakega psička, saj je zdaj vohljala krog kake sekunde in se ni utegnila ločiti od nje. Zdal je z ven molčečim iztikom odhitela naprej v bodočnost, tako da sem imel zadosti dela z opozarjanjem: »Fei, alo!« in pa »Stoj! Ta-ta-ta!« Kar venomer sem moral paziti nanjo. In vendar me je prisilila, da sem bil jaz, njen gospodar, prav za prav suženi vseh ur na stolpih, javnih stebrih in zapostavljenih ur — saj sem vsem tem več verjel kot njej in sem jo venomer naravnal po njih. Joj, kako povsem je pokvarila moj značaj: vsi kazalci so kazali name, povsod sem se čutil nadzorovanega in sem bil ves plašen. Sleherna ura mi je nekako ukazovala. Seveda tega nisem mogel več prenašati. To je bilo narobe.

A kie naj bi si kupil novo uro? Svet prav po krivici me zaupa urariem. Treba jim je verjeti in zaupati in ure moraš kupiti na priporočilo. Tedajci me je zbolel v oči lepak z napisom: »Ure Andina — so pred vsemi urami naprejši!« Tega pač nisem mogel razumeti, da »so naprejši,« pa še pred vsemi drugimi, saj kako prednjačenje ni nobeno priporočilo za uro. Brez dvoma se je semkaj prikradla kaka zamisel o »napredku« ali konjskih dirkah. V duhu sem skušal besedilo lepaka prebrati. Kako bi bilo takole: »Ure Andina — korakajo s časom vstric.« To bi ne bilo tako napačno: celo misel o napredku je tu vsebovana. Pa me ni nihče no tem vprašal in zato so mi bili ti izdelki

sumljivi. Tedaj sem se spomnil, da sem se bil pred meseci seznanil v kavarni z nekim mladim urariem, ki mi je zatrjeval, da je na svetu mnogo več takih ljudi, ki so nori na ure in ki jih ure za nos vodijo, kot bi si človek mislil: da prihajajo dan na dan vedno eni in isti k urariem, plaho držeč svoje časomere v rokah in izprašujo, koliko da je ura. Ta mladi urar je imel ure v vseh žepih sukniča in telovnika, pa ne, da bi jih bil prodajal, ampak tako, zaradi varnosti... Torej se je bil tudi on, ki je bil urar, nalezel časovne vročice. Nekoč mi je pokazal uro, ki je samo sebe navijala samo s tem, ko je bila v žepu, namreč z najmanjšim pregibom telesa. Ta ura je bila narejena pač za cvet vseh lenob. Kolikšna marljivost je bila tu v slavo brezdelja soudeležena! K temu človeku pojdeš, sem si dejal, ta ti bo pomagal kot domači človek.

Trgovina z urami je bila prijetna in udobna. Usedel sem se v kot na stolček — ko v kakšnem baru, ko srkaš »čas« — in sem se že veselil, da bom mogel lepo lagodno kupovati in izbirati. Lastnik urarske trgovine, gospodar sivih las, mi je dal na mizo vsakovrstne ure. »Povejte mi, prosim,« sem ga vprašal »ali ni vaš gospod sin večkrat v tej in tej kavarni?« — »Jaz nimam nobenega sina,« je rekel preprosto in skoraj žalostno. No, torej sem bil spet enkrat naplahan! Pa kaj, saj nisem mogel vstati in reči: »Tako? Torej, če pa sina nimate, potem ni morem pri vas nič kupiti.« In zmeraj več ur je polagal predme, po 100, 250, 400 dinarjev, no... Pa kaj se jaz razumem na ure! Jaz jih presojam kakor avtomobile — namreč po hladilniku, te se pravi po plošči s kazalci. Tele pred menoj so bile vse grde. »Oh eni od teh ur boš umrl...«, no, pa bi rad umrl vsaj ob lepi

uri: s kolesiem na 18 rubinov in s klasičnimi številkami na plošči.

Urar je opazil moje oklevanje in si ga je drugače razlagal. — »Tukaj imam pa nekaj prav posebnega,« je rekel, »čudovito ženevsko precizijsko uro za 300 dinarjev, pa le zato, ker je že nošena. Saj sem jo bil prav za prav zase kupil...« Aha, »priložnost!« — priložnost urarja tatove ljubezenske pare in kupovalce. Ura je bila iz snežnobelega srebra kazalci pa iz modrega jekla; modrosrebrna je bila torej zdaj moja prihodnost! Pravilno me je presojal stari mož brez sina, kajak na »priliko« sem planil kakor morski volk na bencinsko kanistro. Ta ura je bila bolj debela in bolj težka kot moja stara ura — v njej se je proizvajal pač važnejši, dragocenejši in boljši čas. O, jako mi je bila všeč, vendar sem si dal še prigravitelj. Je že taka ta reč s kupovalci cenejših predmetov, da potrebujejo za svojo popolno srečo še zavest, da je tisti predmet »prav tako dober« kakor dragoceni... In zato moledujejo pri prodajalcu: »Saj menda ni tale reč prav za nič?« Prosičijo ga popolne sreče. In zatorej sem tiho vprašal: »Toda tako dobro kot ura za kakih 1000 dinarjev pa le ne gre?« »Oh, prosim vas,« je dejal, »ta gre prav tako dobro: saj je cena le zato taka, ker je bila že nošena...« Prav ves sem plačal svojih 300 dinarjev in sem spet imel tisti stari občutek, kakršnega imam zmeraj, kadar se mi posreči, da kaj poceni kupim. Nekako v zadregi se začudim, da mi je tisti človek za nekaj trapastih bankovcev kar preprosto izročil nekaj dragocenega, lepega, nekaj, s čimer se je inteligenca delavnice in človeštva dolgo in naporno ukvarjala... da, celó vrata mi je odprl, ko sem odhajal!

Previdno sem spravil uro v žep za robec in sem se z dvema utripajočima srcema na izbočenih prsih napotil dalje. Že čez nekaj korakov po cesti sem mogel dognati, da se me je polastilo novo občutenje ur. Jaz, ki sem bil še pravkar suženi slehernega pritenenega minutnega kazalca, sem se v nekaj sekundah povzel na stopnjo gospodarja. Vse tiste ure s stolpov, pa na elektriko, pa nad trgovinami niso nič več nadzorovale mene, pač pa sem jih jaz nadzoroval. In tedaj sem bil primoran dognati stvari, ki so me — odkrito rečeno — jako vznemirjale. V vse ure se je vgnezdil takšen nesramen nered, da se je dozevalo, ko da nimajo kaj drugega početi, kakor čas ubijati. Še najbolj pohlevne so bile naslikane ure: večnost je bila pri njih večidel v obliki pol 5 in s tem so se tudi zadovoljele. Tudi o urarskih trgovinah ne bom nič rekel; kolikor so se ure tukaj norčevale iz časa, ni da bi govorili... Toda javne ure, tiste, ki kažejo pravi čas in ki so drugim za zgled! Nobena ni šla prav! Pa čeprav samo za sekunde — saj vendar vsi vemo, da so v življenju večkrat tudi sekunde usodne! Torej? Zares, čas je skočil iz ojnice, in samo jaz, ki sem imel precizijsko uro v žepu, sem bil obsojen na to, da ga nisem mogel spraviti v pravi tir. Moja kri se mi je pretakala samo še po šegavi žili; samo še s skomiganim ramen sem utegnil zaznati, koliko da je ura bila. V meni se je ustanovila nekakšna nadzorstvena služba, začutil sem, kako so zaživeli v meni vsakovrstni temni ovađuški nagoni... »Zdajle pa bide tri-najst!« sem zamrmiral predse, »kakšna nesramna podvianost časa je to! To vendar ne more tako ostati, le to je treba na veliki zvon obesiti!« Celo napoved časa po telefonu se mi je zdela sumljiva... Skratka, z mojo samozvesto je naraščalo tudi nezaupanje v meni, ki se je kmalu razbohotilo v strahovite zdvajanje, v takšno, kakor mi je nekoč dejal neki neievneč: »Jaz nič ne verjamem — še tega ne verjamem kar vidim!«

Toda njej, svoji uri, sem verjel! Gospodarka mi je z vso samopašnostjo neizprosnega ukazovalca in s tisočermi okroglimi zobki je obgrizovala mojo dušo. »Le kaj ima človek od tega, da je vse natančno!« sem se ji upiral: »kar je natančno, le to je nekaj! In — ali je sploh vredno biti natančen...« A kaj je to zaleglo! Pri njej ni nič zaleglo. Neumorno je mela prazen zrak in je iz tega narejala zapoved. Kakor lesni črv je litiakala v pokrovu moje ruke. A pri tem je ponoči skrivši ugajala traparije — sam sem to videl. Položil sem jo bil na nočno omarico, v nekakšno plitvo, mahagonijevo skledico, zakaj odlične ure smejo samo pokoncu iti, mimo tega pa je bilo prekrasno videti snežnobeelo srebro in modro jeklo v zvezi z mahagonijevo barvo. Ponoči pa sem se nenadoma zbudil, prižgal sem luč — in sem jo zasačil. Strašno! Videti je bilo, da je nartkana »kot kanon«: ležala je z glavo navzdol in postrani na mahagonijevem stolu in se je mogla oglašati le še z neokretnimi sekundami... Takšnale je bila. Toda zjutraj — »ko da bi ne bilo nič.«

Tedaj sem sklenil da se bom o njej informiral. Točno ob desetih sem vstopil v kavarno in sem dobil ondi »sina, ki ga ni bilo«. Pokazal sem mu svojo ženevčanko. Vtaknil si je povečalno steklo v oko in je dejal: »To je moderna ženska precizijska ura. Prav izvrstna je — ima lepo, neomadeževano ploščo s kazalci in se mehko navija.« — »Tri sto dinarjev«, sem dejal, — »Srečo ste imeli. Toda pazite, če takale reč pade, potem se zlom; vali in ura je mahoma vredna samo polovico. Zadržite — kaj mislite, kaj se je nekemu mojemu kupcu primerilo? Ko je zvečer obesil telovnik na stol, je z žepom udaril ob stol — in ura se je ustavila! Pazite...«

In zdaj moram zmeraj paziti nanjo, pa ne zato, kot je bilo to pri moji stari uri, ker je šla slabo, ampak zato, ker dobro gre. Ta ura mi vzame ves čas! Kvari moj značaj! Postal sem neznozen človek ki samo na vse prežim. Če bi se je le mogel iznebiti! Nemara bi jo prodal? Prav, zato pa oglašam tole: »Prilika! Moderna ženska precizijska ura! 300 dinarjev! Porabite ugodno priliko!«

(Radecky.)

Družina

Zadnji utrinki božičnih dni

»Kaj je ime?« se vprašuje veliki angleški pisatelj Shakespeare v neki svoji drami. Potem pa sam odgovarja, kaj more človeku pomeniti katerokoli ime v posameznem primeru. »Ime je tvoje moj sovražnik...« odziva: »Ime je tvoje moj prijatelj...« Hoče namreč reči, da prvo čustvo, ki se utegne človeku vzbuditi ob kakšnem imenu, je ne-kako sovražno ali pa prijateljsko razpoloženje do tistega, ki nosi to ali ono ime. Dobro je razložil slavni mož, kaj je ime.

Človeštvu je znanih mnogo velikih imen. Vsako stoletje je svetu oznanilo katero imenitno ime. Tako so zaslovela in še slove imena velikih vladarjev, papežev in cesarjev, svetnikov, znanstvenikov, umetnikov, voditeljev, vzgojiteljev, iznajditeljev iz vseh poklicev in stanov. Vsaktero teh imen pomeni razmah in napredek človeškega duha. Ali pa je bil ta napredek vselej tudi v blagor človeštvu? Marsikomu izmed slavni mož, bi mogel človek odkrito reči: »Tvoje ime je moj sovražnik«, mnogokomu pa: »Tvoje ime je moj prijatelj!«

So pa tudi imena velikih oseb, ki vzbujajo nekemu prijetno, nekemu pa neprijetno misel, kakršno že je mišljenje ljudi. Danes pa so prišli ljudje tako daleč, da smatrajo skoraj sleherno ime, ki se večkrat ponavlja, kot nezmotljivo avtoriteto. Dalj tako daleč so se prišli, da smatrajo zanikanje take avtoritete kot nekako duševno zaostalost. Kako različno se je izrodil človeški duh.

Vendar pa je človek tako ustvarjen, da hoče svoje najvišje misli svoja najsvetejša čustva posvetiti le enemu imenu, le enemu predmetu. Njegov patriotizem hoče le eno domovino, njegovo srce le eno ljubezen, njegova vera le enega Boga, njegovo življenje le enega odrešenika.

Bog je ustregel tej zahtevi človeške duše. Je dano človeštvu eno ime, ki se mu klanjajo kolena vseh, ki so v nebesih, na zemlji in pod zemljo. Ime, ki ga nista dala meso in zemlja, marveč Bog sam. Ime, ki mora z ljubeznijo in spoštovanjem napolniti sleherno srce, če hoče sebi dobro. In to je: Ime Jezusovo. »Zakaj nobeno drugo ime pod nebom ni dano, da bi se mi mogli v njem zveličati.«

Misli ob zori

(Besede ob novem letu 1941.)

Danilo se je. Stal sem na skrajnem robu strmega hriba, čigar pobočje je navpično padalo v dolino. Spodaj se je razprostirala velika ravan, po kateri se je vila reka kakor razmotan srebrni trak. V daljavi je molel proti nebu svojo belo glavo mogočni vrh snežnika. Bil je videti, kakor trdnjava. V jutranji zarji je rdečkasto odseval. Na levo so se dvigali iz jutranjega mraka temni skladi, podolgovatega gorovja; podobni so bili velikanski predpotopni živali, ki jo je voda naplavila na suho.

Veter se je bil polegel, kakor da se boji motiti sveti mir, ki me je obdajal.

Tedaj sem zagledal na obzorju dve majhni točki, ki sta se večali, čim bolj sta se mi približevali. Bilo je dvojce ptic, ki sta z enakomernim zamahom velikih, belih peruti rezali zrak: dvojce samotnih src je utripalo na sinjini neba.

Ko sem razmišljal o mogočnem gorovju, o neskončnih daljah, o čudoviti tišini, ki me je obdajala, sem globoko občutil, kako neznan in samotni je človek v primeri z vesoljstvom. V globoki hvalečnosti sem se spomnil Stvarnika, ki je ustvaril ljubezen in dal človeku družico, ki mu je v pomoč in tolažbo v tem trdem življenju.

Toda žena ni vedno takšna, kakršna bi morala biti, saj tudi možki ni. Vendar, kaj je temu vzrok, sem se vprašal. V mislih sem preletel zgodovino.

V poganski dobi je bila žena sužnja možu. Sužnost pa je pokvarila ženo.

Poganski človek je ženo zaničeval. Seneka je rekel, da je žena žival brez sramu.

Grki so videli v ženi le telesno lepoto, in so ustvarili Ispazije in Frine; Rimljan, ki je bil bolj stvarjen, je cenil ženo, ker mu je rodila otroke.

Katoliška cerkev pa je dala zakonu ljubezen, zvestobo in nerazdružljivost do smrti.

Zakonska ljubezen je neločljiva, zato je sveta in čista. Ljubezen izven zakona ne more biti čista, je le zabava.

Krepost in čistost je najvišja odlika žene. Brez teh čednosti je žena res bitje brez duše. Ženi ni treba razkošja, da bi ugajala možu. V krepostni ženi vidi mož njeno neumrjočo dušo.

Zakon ni posvetna pogodba. Zakon je zatišje dveh zvestih src; in le tak je mogel biti povzdignjen v zakrament.

Ljubezen izven zakona je za ženo le ponižanje in surova poltenost. Sleherni sporazum je hinavščina in prevara v tej zadevi.

Le kdor v zvesti ljubezni pozabi nase in se žrtvuje za svojega druga, bo deležen neskaljene zakonske sreče.

O vsem tem sem razmišljal ob svitu jutranje zarje. In ko je vzhajajoče sonce razlivalo svojo bleščečo se luč čez prostrano pokrajino, se mi je zdelo, da se obeta človeštvu lepša doba...

Preprosta obleka za vsak dan

Bališ mladih Japonk pred 50 leti

Kdor dandanes vidi slike mladih Japonk, ki se ukvarjajo s športom, delajo v tiskarnah in pisarnah, se učijo jezikov in hodijo na univerzo in ki so že zavrgle slavnate sandale in kimono, ne bo mogel verjeti, kako so japonske ženske živele še nedavno, šele pred petdesetimi leti. Sleherna malenkost je bila predpisana, osebno mnenje se ni niti za picico upoštevalo. In tudi za nevestino balo so bili točni predpisi, ki se je morala sleherni ženska ravnati po njih.

Nvesta je morala imeti: belo nevestino haljo, ki so ji bili rokavi in ovratnik vezeni z zlatom; štiri obleke v predpisanih barvah in sicer rdečo, rumeno, črno in belo in še nekaj drugih, natančno odrejenih oblek. Dalje toliko in toliko životkov, rokavic, jopice in zimski plašč s krznenim podlogo. Imeti je morala ogrinjalo za na cesto in posebno ogrinjalo za spremljevalko (gospodinjsko pomočnico). Neobhodno potrebni so bili tudi predmeti za toaleto, tako nekaj trakov za v lase, lepo ogledalo, lasnice za navijanje las in razne dišave za v vodo za umivanje. V posebni torbici so bile lepe, velike lasnice, v posebni skrinjici pa domača lekarna, dalje spet zase skrinjica za pisma. Dekle iz boljši družine je morala znati pisati in brati. Imeti je morala potrebno posodje, pa tudi bambusove količke za sušenje perila in še pručico, da se je mogla mlada žena uvesti, kadar je bila utrujena.

To vse je slišati, ko da so bili mlade Japonke preveč v mejah in brez sleherne prostosti. Vendar, če bi dandanašnje Japonke vprašali, ali jim je zdaj bolje, kadar se poročijo in nimajo kaj vzeti v roke, bi nemara odgovorile, da je bilo le boljše, ko so imele prejšnje Japonke vse predpisano in so lahko začele voditi svoje gospodinjstvo. Saj je bridka resnica, da od same ljubezni dva zakonca le še ne moreta živeti. Mnogo manj socialne bede bi bilo, če bi se pri sklepanju zakona pazilo tudi na to, s čim da se bo nova družina mogla preživljati.

Pametna kuha

O pametnih in varčnih ureditvah v industriji in obrti je dosti slišati in brati kakor tudi o tem, da se je tako ureditev izvrstno obnesla. Pričujoče besede pa naj povedo, da je moči tudi kuhati pametno in varčno ali racionalno, tako da zmore gospodinja vse delo sama brez gospodarske pomočnice.

Koliko kretenj in stopinj napravi gospodinja po nepotrebnem in se potem upravičeno pritožuje, kako da jo noge boljijo in da je vsa zgarana. A pametna ureditev se utegne začeti že z zajtrkom. Kako lepo je zjutraj, če more gospodinja, namesto da šele melje kavo, oz. žitno kavo, in da čaka na to, da se skuha, že kar od prejšnjega večera pripravljeno črno kavo za belo kavo naliti v skodelice!

Pri kuhi kosila se to nadaljuje. Predvsem se naj s kosilom vred kuha tudi že krompir za večerjo in celo za drug dan. Krompir se hitreje in lepše opravi, če imamo krompir od prej, in je tudi bolj okusen. Tuji riž in testenine kot dodatki za večerjo, je moči skuhati že opokne ali pa že prej. Riž se da zmeraj lepo pogreti in je tudi bolj zrahlj in testenine so v pogrevanju bolj suhe. Kosilo samo je manj zamudno, če imamo, na primer prežganje v večji količini (pol kg) v zalogi, in če so drobtine in žemljice kocke (za cmoke) zmeraj pripravljene in če so rezanci in testo za ribano kaso že od prej pri rokah. Kadar delaš cmoke za h kosilo, pa jih napravi malo več. Zvečer ali drug dan jih opraviš, dodaš jajce ali solato, pa imaš tečno in okusno večerjo. Koliške pomena je ta čas, ki si ga na ta način prihraniš.

Po jedi se gospodinja kaj spravi na pomivanje. Vendar to ni nujno potrebno. Če med kuho je moči skoraj vse sproti in brž pomiti. Kar je bolj mastnega, spraviš v posodo in vse izlaska pomiješ drugi dan, ko kuhaš kosilo. Koliško časa prihraniš, ko po kosilu ne pomivaš, ta čas uporabiš za počitek ali pa za sprehod. Opravljaš dela kolikor mogoče sed, in ušedi se vsakih pet minut, da si moči ohraniš. Mnogo časa si prihraniš, če imaš peč zmeraj osnaženo in pripravljen papir in polenčka, da moreš kar koj zaneti, če bi bilo treba. Če potem nanese da moraš zakuriti v kopalnici ali v kaki drugi sobi, ti je treba le vžgalico prižgati, pa je peč že zakurjena. Seveda imej v stanovanju tudi zmeraj zanosti premoga, da ti ne bo treba za vsak nič hoditi v klet ponj. Na ta način zmore gospodinja sama vse dela, pa čeprav ima tudi še kako službo zraven.

Nekaj besed o presni hrani

Glede na ta nedavni sestavek na naši strani dodajamo: Najbolj tečna je pšenica in ovseni kosmiči. Ovseni kosmiči vsebujejo vse sestavine, ki so potrebne za okrepitev mišic. Dalje so važni orehi, vendar je nevarno, če jih zaužijemo preveč, posebno pa naj se jih varujejo ljudje, ki imajo večkrat vnetje v grlu in sluznicah. — Vse solate naj si zabesimo s citronovim sokom namesto s kisom. — Soliti pa ne smemo rastlinskih živil prav nič. Kuhinjska sol je strup! — Neki švicarski zdravnik dokazuje, da dobimo soli dovolj iz rastlin samih, kolikor jo potrebujemo za svoje telo: Kuhinjska sol jako škodljivo obremenjuje ledvice, ker mora iti skozi nje in skozi kožo ven, kar vzame mnogo potrebnih telesnih moči. Z dijetno brez soli pa se da nasprotno ozdraviti mnogo bolezi, tako na primer različne lišaje. Če kuhi dodajamo čebule, česna, peteršilja in podobno, nam le začimbe nadomestijo sol za okus. Vso rastlinsko hrano zabelimo s smetano, z oljem in s citronovim sokom. Tako prehrana nahrani človeka svežega in mirnega. Posebno živci se okrepijo, da niso razdražljivi.

Madeže od znoja na obleki odpraviš, če jih obdrgneš z jeshon ali gorilnim špiritom. Saj so dobro čistilno sredstvo za vse kovine (zlato, srebro), posebno pa še za nikelj.

Hej drsališče!

Hej, drsališče je spet pripravljeno, da sprejme staro in mlado in tudi tebe in ti na svojem hrbtu pripravi tepe, blesteče se ure! Nič ne oklevaj! Par drsalck te čaka v omarici, vzemi jih čez roke in — hajdi!

Komaj smo napravili prvi korak in zalet po svetlem zrealu, že čutimo, kako nam rastejo peruti, ki te hočejo kar odnesti z zemlje. Le nikar se ne boj in zaupaj svojim telesnim močem, svojemu naravnemu občutenju za ravnotežje! Nikar se krčevito ne drži skupaj, če začutiš, kako se hoče sprostiti ves tvoj jaz in odvredi vso pozemsko težo! Nič ne opozarjaj svojih nog, čes, počas, počasi — kadar brzijo po gladkem ledu. Saj je pri drsanju najlepše to, da se moremo obratiti in tehati, vrteti, skakati in to hitreje in višje kot sploh sicer v vsakdanjem življenju. Sleherni človek pa kdaj in kdaj začuti potrebo, da bi poskočil in se iznebil svoje lastne teže, notranje in zunanje. Čim si daš drsalke na noge, si že bliže svetlim oblakom kot pa črni zemlji. In vprav zato, ker vsebuje drsanje toliko osvobođenja in sproščenja, je drsanje še prav posebej šport za ženske. Pa se tudi izplača, da se naučiš drsanja! Ko se vadiš, šele spoznaš, kako je človeško telo gibčno, prožno in koliko ljubkih kretenj zna na-

Moderna smučarka

praviti te zunanja posoda duše, saj je telo večidel kot nerazorana zemlja. Nič ne vemo, da tiči že po naravi mnogo ritma in sproščenosti v telesu. Zato se pa predobro zavedamo, kako vpliva telo na dušo, a duša na telo. S tem, da se ti pri drsanju razgiblje telo, se ti razvedri tudi duša. In kaj moreš želeči več od proste urine, ko da te po notranje in zunanje počivi in osveteži?

Cim smo na sebi občutili vse te odlične lastnosti drsanja, potem naj nas nikar ne brigajo drsalske modne novosti! Ženska bo v navadni športni obleki prav tako po žensko gibčna in ljubka, kakor bi bila v predpisnem »dresu«. Seveda nam drsališče ne sme postati zatočišče za beg pred našimi dolžnostmi! A kadar utegneš, pojdi se drsat! Mogoče imaš mrzlo ali slabo zakurjeno sobo in te rado zebe v noge — tedaj se drsaj in se ogreješ. Zlasti pisarniška in učilniška pljuča so potrebna svežega zraka. In tega ne pozabi, da more ta lepi šport iti s teboj prav v starostno dobo in da bo nemara takrat drsanje še edini šport, ki si ga moreš privoščiti.

Torej — na drsališče!

Obutev

Ženske, ki morajo veliko stati ali hoditi, naj posebno pazijo na pametno obutev. Čevlji, ki ti niso prav, te bolj spravljajo v slabo voljo, kot si misliš. Čevlji naj bodo tako dolgi in široki, da prsti niso stisnjeni v njih, ampak da so položni drug zraven drugega. Ko si kupuješ čevlje, si ne pomeji le enega čevlja, ampak oba in malo hodi v njih po trgovini. Več žensk pravi, da laže hodijo v čevljih z visokimi petami. Vendar niso čevlji s prav visokimi petami priporočljivi, saj so večkrat prav oni vzrok, da je telesna drža napačna in to škoduje zdravju. Pete naj bodo srednje: ne prenizke in ne previsoke.

K U H A

Bršljanovo listje

je jako dobro, a še malo znano sredstvo za snaznenje občutljivih blagov. Listje prekuhaš in v tej vodi opereš tisto blago. Nato dobro izplakneš s čisto vodo.

Olupljena jabolka

ne postanejo rjava, če daš jabolka v čisto vodo, vanjo pa kaneš nekaj kapljic citronovega soka ali citronove kisline.

Ohrvotova juha (za 4 osebe)

Imaš glavo ohrvota, 3 dkg masti, 4 dkg moke, 40 dkg krompirja, 1 čebulo, peteršilj, sol, 1 klobaso iz masti in moke narediš prežganje, doliješ vode, dodaš ohrvot, ki je na rezance razrezan, nato olupljen, razrezan krompir. Na koncu dodaš še narezano klobaso.

Rdeča pesa drugače

Ni treba, da bi rdečo peso jedli zmeraj le kot solato. Kako bi bilo na tale način: Rdeče pese opereš, daš kuhati, nato jih olupiš in razrežeš na prav fine listke. V posodo daš malo masti (ali presnega masla, olja), nato čebulo, sesekljane peteršilja in nato peso, kar se malo duši. Nato poliješ škodolice mleka in naj četrti ure vate. Slednjič osoliš in dodaš paprike. To je izvrstno za k raznovrstnim jedem iz krompirja.

Če so vošeni madeži v volni drži tisti del nad soparo in polikaj nato volneno blago med dvema vlažnima prtičkoma.

Oblečila za dojenčka; narejena so iz stare pletene jopice

Najbogatejši ljudje na svetu

Komite newyorške borze je pred kratkim izdal seznam, obsegajoč imena 12 najbogatejših ameriških družin, ki imajo v svojih rokah največje šope delnic najvažnejših industrijskih podjetij Združenih držav. Skupna vsota v ta podjetja vloženega denarja znaša 2 milijardi 545 milijonov dolarjev. Teh 12 milijarderev nima vloženega vsega svojega premoženja samo v teh podjetjih, temveč imajo poleg tega še v svoji lasti velike količine zemlje, mnogo hiš in državnih vrednostnih papirjev.

Henry Ford — avtomobilski kralj

Na čelu dvanajstice največjih ameriških bogatašev je Henry Ford z 625 milijoni dolarjev, vloženimi v delnice podjetij Ford Motor Co. Henry Ford, ki se je rodil l. 1863 na neki farmi, bi moral pravzaprav postati vrtnar. Ko je bil star 17 let, je pustil očelovo hišo in se je šel učiti za mehanika. Čez nekaj časa se je odločil, da se bo izučil še za urarja. Že kot otrok je kazal odlično nadarjenost za rokodelstvo. Ne da bi kdaj videl, kako popravljajo urarji ure, je popravil svojemu

Grozno znamenje starega in novega leta.

očetu žepno uro. Vse kolesje je razdril, več ur je sedel pri njem in se ga veselil; neznansko mu je ugajalo enakomerno tiktakanje ure. Za prvi denar, ki si ga je sam prislužil, si je kupil srebrno žepno uro, ki jo še danes s ponosom kaže svojim občudovalcem. Ko mu je bilo 27 let, je bil nastavljen kot elektromehanik pri električni družbi v Detroitu in je zaslužil 45 dolarjev mesečno. Tridesetleten je delal v neki tovarni za avtomobile na Angleškem. Tej firmi je tudi prodal svoj prvi avtomobil za 200 dolarjev. Potem je sklenil, da se bo osamosvojil. Njegova podjetja so začela v Ameriki kmalu uspevati, postajala so vedno večja in uglednejša, po vsem svetu so bila vedno bolj znana in leta 1937. so slavile Fordove tovarne prodajo 25 milijonov avtomobilov.

Pierre Dupont, lastnik največjih orožarn na svetu

Drugi bogataš na tem »zlatem seznamu« je Pierre Dupont de Nemours. Ko se je Amerika odprla Evropi, so prišli njegovi predniki brez premoženja iz Francije v Ameriko. Konec 18. stoletja je namreč prišel njegov praded Pierre Samuel Dupont v Ameriko. Takrat je bila vsa trgovina s smodnikom skoro izključno v angleških rokah. Angleži so ga po vsem svetu drago prodajali in so vsakemu, ki jim ni bil po volji, vsak čas lahko odrezali nadaljnje pošiljanje smodnika. Dupont je študiral kemijo in je dobil dovoljenje za majhen laboratorij, v katerem je začel izdelovati smodnik. Iz tega majhnega laboratorija so tekoma časa nastale največje smodnišnice in kmalu nato tudi največje orožarne na svetu. Potomec tega podjetnega Francoza, sedanji Pierre Dupont ima natoženih v teh orožarnah ter v tovarnah za kaučuk 537 milijonov dolarjev. V nasprotju s Fordom izhaja Dupont iz bogate družine (ki pa je šele v Ameriki obogatela). Pred tremi leti se je poročil tretji sn ameriškega predsednika Franklina Roosevelta, ki ma tudi očetovo ime, z Ethelo, lepo, mlado hčerko kralja ameriške oboroževalne industrije, kar je zbudilo v javnosti veliko zanimanje, kajti Pierre Dupont je bil do takrat velik predsednikov nasprotnik.

Rockefellerji — petrolejski mogočniki

Družina Rockefellerjeva je tretje ime v zlatem seznamu. Rockefellerji imajo vloženih 398 milijonov dolarjev v delnicah Standard Oil Company. John D. Rockefeller, ki je pred dvema leti umrl, je bil dolgo časa najbogatejši človek na svetu. Svojo kariero je začel kot majhen nameščeneec. Ko so začeli v Ameriki vrtati petrolejske vrelce, je prišel prvi na misel, organizirati prevoz dragocene tekočine in je na ta način dolga leta nadziral velike ameriške petrolejske vrelce in rafinerije. Rockefeller je pravzaprav tudi prvi prišel na misel, ustanoviti trust. Slovel je kot velik človekoljub. Sam je živel preprosto in skromno. Ko so ga nekoč vprašali, ali se ne počuti srečnega sredi svojega bogastva, je odločno odkimal in rekel: »Več kot do siteda se najesti tudi jaz ne morem.«

Mellon — politik in finančnik

Četrti mož na zlatem seznamu je mister Mellon, ki je obogatel kot politik in finančnik. Ustanovitelj te rodbine je bil tajnik v zunanje-političnem uradu Zedinjenih držav. Bil je lastnik velike galerije slik in posrečilo se mu je prinesiti v Ameriko dela mnogih velikih in starih umetnikov. Nobene večje prodaje umetnin ni bilo pri prodajalnici Christie v Londonu, v hotelu Druotu v Parizu ali pri Lepkeju v Berlinu, kjer se ne bi pojavil kot kupec on sam ali njegovi zastopniki. Njegovi dediči imajo 391 milijonov dolarjev (skoro dve milijardi dinarjev), ki so jih vložili povsem v ameriško petrolejsko industrijo ter v industrijo z aluminijem.

... in ostali

Mae Cormick, kralj poljedelskih strojev je naslednji na »zlatem seznamu«. Svojih 111 milijonov dolarjev je varno naložil v Harvesten Company. Hartford, čajni kralj, ima 106 milijonov dolarjev naloženih v dveh velikih družbah Atlantic in Pacific Tea Company. Harnekse, solastnik Rockefellerjeve Oil Company je vložil v Standard Oil Company svojih 105 milijonov dolarjev.

Pod 100 milijonov dolarjev, toda še vedno toliko, da znese v našem denarju nad 1 milijardo dinarjev, imajo: mister Duke v tovarnah za aluminij, mister Pew v petrolejski industriji, Pitcairu v stekleni industriji, Clark v idustriji šivalnih strojev, družina Reynoldsov pa v tobačnih tovarnah.

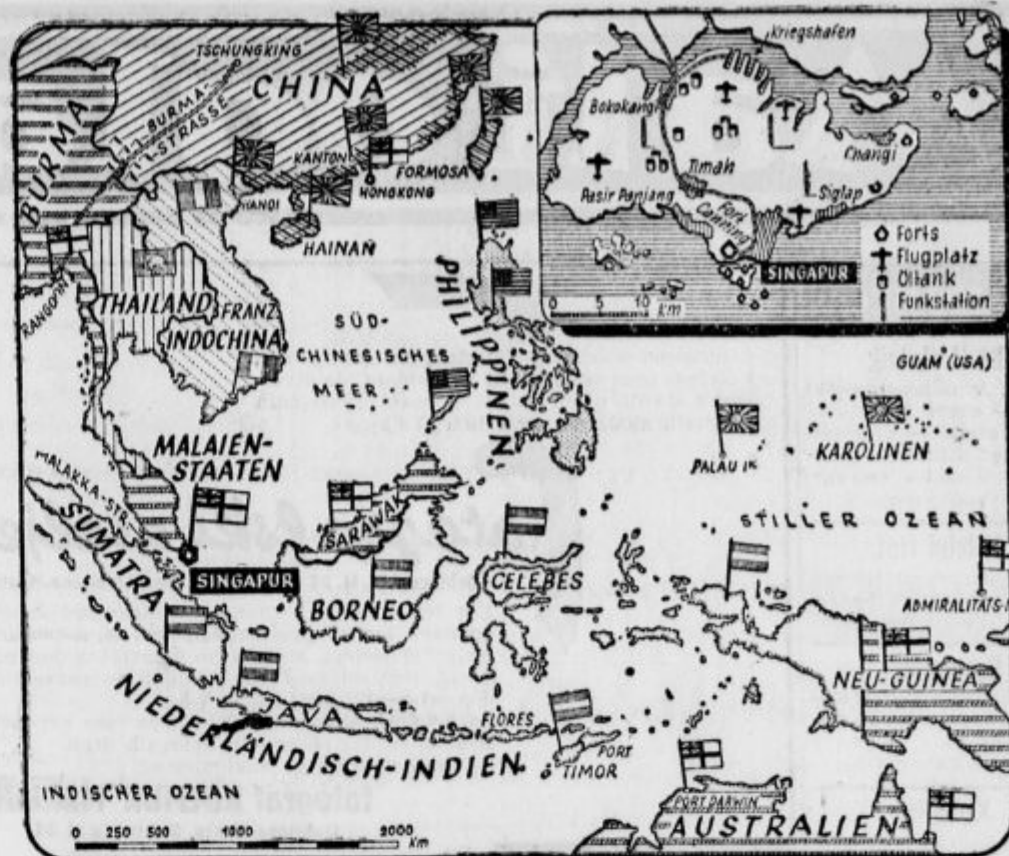
To so največji ameriški petičniki, od katerih ima vsak pod palcem nad milijardo dinarjev v našem denarju. Seveda imajo tekmece v starem svetu, kakor v Robertu Ho-Tungu, velikem kitajskem nahobu, ki se lahko ponša z več milijardami, kakor tudi v skoro že legendernem možu po imenu Nizam de Heyderabad, ki je bil več časa najbogatejši mož na svetu in je živel od obresti, ki so se mu vsako leto kopičile v več sto milijonov. To bi bili najbogatejši možje na svetu. Povsem drugo je vprašanje, če so ti ljudje tudi naj-srečnejši!

Kako si je Aljehin priboril življenje Šah mat s Trockijem v mrtvaški celici

Znani šahovski mojster Aljehin, ki je, kakor izvemo, porancozen Belorus, opisuje v nekem nemškem listu, ki izhaja v zasedeni Franciji, sledeče:

Bil sem v carski armadi kapitan. Ko so prišli na oblast boljševiki, so me v Odesi aretirali kot bivšega častnika in člana stare plemiške roduvine. Ko so me odpeljali v ječo, so mi sporočili, da je Trockij odredil, naj me ustrelje. Bil sem skrajno obupan, ter sem hodil po svoji celici gor in dol, razmišljal, ali in kako bi se mogel rešiti. Par dni potem sem slišal pred svojo celico korake in žum glasov. Prepričan, da je prišla moja zadnja ura, sem že videl v duhu, kako stojim pred eksekucijskim oddelkom. Vrata se odpro in prikažejo se štirje policisti. Za njimi je bil peti, ki sem ga pa precej spoznal po fotografiji. Bil je ljudski komisar Trockij. »Kapitan Aljehin,« mi je dejal eden od policajev, »tovariš Trockij bi hotel s teboj igrati partijo šaha.« Nato je položil na malo mizico pred oknom moje celice šahovsko desko. Vedel sem že dalje časa, da ima Trockij zelo rad šah in da je med vojsko na Dunaju, v Berlinu, Zürichu in Londonu igral cele noči šah. Medtem ko so postavljali figure, je Trockij nepremično stal in me ogledoval. Nato se je vsedel k meni in ko sem ga vprašal, ali želi bele ali črne figure, mi je molče pokazal, da prepušča izbiro meni. Odločil sem se za bele in tako se je začela najbolj zanimiva partija šaha v mojem življenju.

Sicer se nisem niti en hip med igro zmedel, čutil pa sem, da od nje odvisi, ali ostanem živ ali ne. Vedel pa nisem, ali mi bo Trockij oprostil, če zmagam jaz, ali če zmagam on. Zato sem večkrat dal njemu možnost, da me prekosi. On me je pogledal, ni pa rekel ničesar. Nato sem si dejal, da

Singapur, Gibraltar Daljnega Vzhoda. Slika je nemškega izvora.

Singapur, Gibraltar Daljnega Vzhoda

Singapur je danes veliko svetovno mesto, kakor vsa druga podobna mesta. Ima tramvaje brez tračnic, polno je avtobusov, tovornih avtomobilov in taksijev. V tem pogledu se lahko meri skoro z vsakim ameriškim mestom. Vendar je Singapur silno važen zaradi neke druge okolnosti. Singapur je Gibraltar Daljnega Vzhoda. Pomorska sila, zasidrana v Singapuru lahko v vojaškem pogledu nadzira in obvladuje ves promet med Azijo in Avstralijo. Vse ladje, ki vozijo med Evropo, Afriko, zahodno Azijo in Indijo z ene ter vzhodno Azijo z druge strani, morajo mimo Singapura.

V gospodarskem pogledu je Singapur eno največjih središč za proizvodnjo ter izmenjavo blaga in surovin na svetu. Blago iz malajskega arhipela, indijskega polotoka in otoka Bornea, tri četrtine svetovne proizvodnje kositrta, 80% svetovne proizvodnje gumija, bogate železne rude, skladišča wolframa in boksita, petrolejski vrelci na otokih Borneo in Sumatra, vse to mora skozi Singapur, pripada takorekoč njemu in se spreminja v bankah tega velikega trgovskega središča v milijarde zlata.

Danes je Singapur največja trdnjava v Vzhodni Aziji. Veliko pristanišče za vojne ladje leži na severu ob cesti v Johore. Vojna luka loči Singapur od kopne zemlje. Zgrajeno je bilo l. 1938. Zavarovano je z velikimi in močnimi topniškimi trdnjavami, ki so deloma v trgovski luki Blankangmati, deloma pa na zahodnem vzhodu johorske ceste v mesto Changi. Odkar je izbruhnila vojna na zahodu, so te stalne trdnjave okrepljene z obalskimi mošnjari, ki so postavljeni vzdolž cele južne in zahodne obale na otoku.

Najvažnejše orožje, za katerega je Singapur sploh utrjen in pripravljen, je angleška mornarica. Vendar v sedanjem položaju Anglija ni mogla poslati vseh vojnih ladij na Daljni Vzhod, da bi z njimi zasedla Singapur, ker jim vojaški položaj v domovini tega ni dopustil. Kakor vidimo, iz dneva v dan raste moč ameriške mornarice in je zelo verjetno, da bodo ameriške vojne ladje prevzele nalogo, ki je bila na tem delu namenjena angleškemu brodomu. Japonska verjetno tega ne bo mogla preprečiti, čeprav bi rada. Naslednje najmočnejše orožje je letalstvo. Od l. 1932. je tam poveljstvo angleških zračnih vojnih sil po imenu »Daljni vzhod«. Angleško letalstvo v Singapuru je razmeroma zelo močno in njegove sile stalno naraščajo. Pehote je v Singapuru danes 4 do 5 divizij. Na prvi pogled ni razumljivo, zakaj potrebuje Singapur tako močno pehoto, ko pa je vendar v prvi vrsti pomorsko oporišče. Odgovor je v tem, ker je Singapur lahko zavzeti. Singapur je otok. Ozek umetni most, po katerem je speljana cesta in železnica, ga veže z Azijsko celino, z južnim Malajem in z južnim koncem Zadnje Indije. Iz riževih polj na Malajskem polotoku ter iz Siamu prihaja hrana za 600.000 prebivalcev v Singapur. Če bi sovražniku uspelo, prerezati vez med Singapurom in tem zaledjem, bi lahko trdnjavo izstradal in jo prisilil k predaji. Pehota ima nalogo, varovati dovoz življenjskih potrebščin v Singapur.

Razumljivo je, da je ta ključ največjega pomena za vse velesile, ki imajo gospodarske in politične težnje v prostoru Tihega oceana. Singapur je važna trdnjava, ki bo konec koncev odločila, ali bodo angleško ameriške sile še obdržale svojo oblast v tem indijsko avstralskem prostoru ali ne.

Za dobro voljo

Različna vprašanja xezato.h
Ce mlada gospodična zve, da se kakšen gospod prizadeva, pridobiti si njeno naklonjenost in roko, vpraša: »Kakšen pa je?« Ce se zanima kakšen gospod za starejšo gospodično, pa bo vprašala: »Kje pa je?«

Pobožna želja.
Nekega morileca so pred usmrtnitvijo vprašali njegovo poslednjo željo. Odgovor se je glasil: »Prosim, če bi smel obriti gospoda državnega tožila.«

»Mama, kaj se pravi sugerirati?«
»Nekomu tako dolgo lagati, da verjame.«

Nekaj slik k važnejšim dogodkom v vojnem letu 1940

Slika je nemškega izvora in predstavlja začetni zgoraj od leve: grško-albanski boji; sovjetski zunanji komisar Molotov na obisku v Berlinu med sprejemom pri Hitlerju; podpis premirja med Nemčijo in Francijo v Compiègneju; sestanek med Hitlerjem in maršalom Petainom; Place d'Etoile v Parizu: prve nemške čete prihajajo v Pariz. — Spodnja vrsta: moderno preseljevanje narodov. — besarabski Nemci se selijo; srečanje med Hitlerjem in generalom Francom na neki obmejni postajnici Francijo in Španijo; fuhrer in duce se poslavljata po sestanku na Brennerju; po madžarskem pristopu k trojni zvezi; angleški kraljev. par pri ogledovanju škode, povzročene po letalskih napadih.

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; žentovanski oglas 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglas se plačuje takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlinna vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Bivši obrtnik
pošten, v najlepši moški dobi — oče 4 nepreskrbljenih otrok — sposoben vsakega dela, išče zaposlitve. Ponudbe na upr. »Slov.« pod »Pošten.«

18-letni fant
priden in pošten — išče stalne zaposlitve. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 98

Pošten fant
kaveljo išče službo sluge ali kaj sličnega. Ponudbe na podr. »Slov.« v Celju pod »Abstinent.«

Kuharica
gospodinsko solo, večletno prakso, poštena — išče službo v boljši hiši na deželi. — Ponudbe na upr. »Slov.« pod »Delavna« 93.

Galterist
dobro prakso, vajen venecijanke, cirkularke, — tudi brusar, nastopi kadarkoli. — Ponudbe na upr. »Slov.« pod »Na Gorenjsko« 73.

Trgovska pomočnica
začetnica, mlada, simpatična, izučena v trgovini s mešanim blagom, želi dobiti službo s 15. jan. ali s 1. februarjem. Ponudbe na upr. »Slov.« pod »Zanesljiva« 74.

Absolvent medicine
perfektno vešč slovenske, nemške in srbohrvaščine želi primerne službe. Ponudbe z navedbo mesečne plače na upr. »Slov.« pod šifro »116« — 10276. (a)

Samostojna gospa
dobra gospodinja in pedagoginja, perfektna v slovenski, srbohrvaščini, nemški, francoski, muzikalna, dobra računkarica, strojevska in lastnim strojem, vajena vodstva boljšega gospodinjstva, bolniške stredbe in dijetne kuhinje, išče zaposlitve, tudi polredno. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Zaupanja vredna« št. 20422. (a)

Vdova
18-letno hčerko, išče službo gospodinjice ali pomoč gospodinj. Vajena postilne in sivanja. Hčerka gre lahko tudi posebej samo za hrano. Naslov v upr. »Slovenca« 71.

Absolvent trg. akademije
s prakso, z znanjem knjigovodstva in korespondence (slov., nem., hrv. in francosko), perfektno v slovenski, hrvaški in nemški stenografiji ter strojevske — išče službo kot pisarniška moč. Ponudbe na upr. »Slovenca« v Mariboru pod »Stalna služba 1.«

Manufakturst
agilen, pošten, s prakso, verziran tudi v galanteriji konfekcije, s prama referencami, prosil namestitve proti skromni plači. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Dobra moč« št. 131. (a)

Trgovska pomočnica
mešane stroke želi menjati svoja dosedanja mesto. Pavla Rotnik pri trvdki Gruber, Šoštanj.

Absolventka
abiturientskega tečaja — dosedaj brez prakse, z znanjem slovenske, srbohrvaščine in nemške, išče namestitve v pisarni. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Marljiva« 186.

Trgovska pomočnica
vajena vseh pisarniških del išče mesto. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Delazljiva« št. 177. (a)

Služkinjo
za vsa hišna opravila in pomoč pri gospodinjstvu, pridna in poštena, z deželi, želi k manjši družini v Ljubljani. Nastopi takoj. Marija Joger, Zaki št. 8, p. Gomilsko. (a)

Cenjenemu občinstvu v Mostah, na Kodeljevem, v Zeleni jami in Udmatu naznanjam, da otvarjam z današnjim dnem v novo preurejenih prostorih moderno opremljen

Fotografski atelje

v Društveni ul. št. 34 (bivša trgov. Janj Ljubljana-Moste

Ker želim ustreči strankam istotako kot dobro vpeljana trdka, prosim občinstvo, da se poslužijo izključno mojega ateljeja ob delavnih dop. od 8—12, pop. od 2—7 ob nedeljah in praznikih dop. od 8—12, pop. od 2—7.5. Za fotografiranje izven delovnega časa naj javi stranka trdki ob rednih delovnih urah. Se priporoča za naklonjenost

fotograf KOČMUR MARJAN
Ljubljana-Moste, Društvena ul. 34.

Prizorevalec

In večletni čevljar, ki modela želi službe. Naredi modele tudi na domu. — Janežič, Lavrica pri Ljubljani. (e)

Mlad fant

pošten in priden, vajen vsakega dela, išče kakršnokoli službo. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Delavna« 251.

Hlapec

priden, pošten, vojašine prost, išče službo h konjem. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 249.

Sedlarski pomočnik

išče službo. Nastop takoj ali po dogovoru. Ponudbe na upr. »Slov.« Maribor pod »Vesten 11.«

Državni uslužbenec

želi prevzeti skrbstvo nad hišo z vrtom ali hišništvom. Naslov v upr. »Slovenca« Maribor št. 235.

17-letno dekle

iz poštene družine, želi službo kot začetnica pri dobri gospodinjici, kjer bi se naučila kuhati. Mirko Strmčak, Ruše 66.

Vajenci

Čevljarkega vajenca
sprejem. Hrana in stanovanje v hiši. — Jazbec Viktor, Šebenje, p. Krize, Gorenjsko. (v)

16-letni fant

brez staršev, se želi izučiti krojaške obrti. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 81.

Vajenca

pridnega in poštenega takoj sprejem. Prednost imajo sinovi železničarjev. Jos. Počivalšek, trgovina s mešanim blagom, Krško. (v)

Mizarskega vajenca

takoj sprejem. Kregar Josip, mizarstvo, Vizmarje 70, št. Vid nad Ljubljano. (v)

Krojaškega vajenca

poštenih staršev, sprejem takoj. Petrovič Avgust, Tabor št. 4. (v)

Vajenca

v trgovino s mešanim blagom sprejme trg. Turšič, Domžale.

Vajenko

sprejem. Vera Pilberšek, krojačica, Poljanska cesta 17. (v)

Vajenca

za mehanikarsko obrt — sprejem. Prednost imajo z deželi. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Pošten« št. 199. (v)

Mizarskega vajenca

iz okolice št. Vida, Ljubljane ali Medvod, s tedensko plačo, sprejme Viktor Pangos, mizarstvo, Trata št. 4, št. Vid nad Ljubljano.

Učenko

pridno in pošteno sprejem v trgovino s mešanim blagom na Dolenjskem. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Učenko« 62.

Dekle

zdravo, revnih staršev, sprejem k dvema osebam. Bitenc, Černetova ul. 19, Šiška.

Hlapca

za kmečka dela sprejem takoj. Ivan Burkelja — Zadobrova 3, p. D. M. P.

2 krojaška pomočnika

sprejem. Stalno delo. — Zalar, Vianja gora. (b)

Podeželske zastopnike

za donosen predmet, išče mo. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Času primerno« št. 178. (z)

Sodarskega pomočnika

vajenega vseh del, sprejem takoj. Jože Čizman, Tacev 74, p. št. Vid nad Ljubljano. (b)

Mizarskega pomočnika

vajenega stavbnega in pohištvenega dela, sprejem takoj. Šetina, mizarstvo, Zbilje 32, Smlednik.

Sedlarskega - torbarskega

pomočnika, dobro izvežbanega, sprejem. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Dobra moč« št. 154.

Kuharica

za družinsko hrano, sposobna samostojnega gospodinjstva, dobi stalno državno službo. Predstaviti se osebnosti pri upravi umobolnice v Ljubljani, Poljanski nasip 52. (b)

Zastopnika

prvovrstnega, za prodajo suhih sliv, vložnih v zaboj, orehov, pekmeza — sprejem proti primerni proviziji. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Etivaža Brčko« 208

Kuharico

samostojno, pridno in pošteno, lepega vedenja, za vsa hišna dela — sprejme takoj majhna družina. — Dopise na upravo »Slov.« pod »Gospodinske pomočnice« 252

Raznašalca

sprejem. Čertane Jože, trgovec, Ljubljana - Vič.

Krojaškega pomočnika

all vajenca, ki se je že nekaj časa učil, sprejem takoj, delo stalno. Hrana in stanovanje v hiši. Mohorič Lovrenč - modno krojaštvo, Davča 14, p. Šiška.

Dobro kuharico

za privatno hišo, pridno, pošteno, katera bi samostojno vodila gospodinjstvo pri družini 5 ljudi, z znanjem nekoliko nemščine, v okolici Ljubljane — se sprejme. Ponudbe na upr. »Slov.« pod št. 73 — 219 (h)

Kam pa kam?

Cenjenemu občinstvu naznanjam, da odpravljam gostilno PRI »TINČKU, HRASTJE 7, p. Ljubljani. Za obilen obisk na domače kolone se priporočata P. in M. Marincelj.

Kam pa kam?

Cenjenemu občinstvu naznanjam, da odpravljam gostilno PRI »TINČKU, HRASTJE 7, p. Ljubljani. Za obilen obisk na domače kolone se priporočata P. in M. Marincelj.

Pouk

Prihodnji
prikrojevalni tečaj za vsa damska oblačila bo od 15. jan. do 5. februarja. Prijave sprejema dnevno

T. KUNC

lastnik od kr. ban. upr. dovoljene krojne šole Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 5-II.

Poizvedbe

Paket z zdravili
se je izgubil dne 21. decembra 1940 na avtobusni progi Celje-Maribor. Naslovljen je bil na: Salus, d. d. filijala, Maribor, Karl Verstovškova ul. 4a. Posten najditelj naj ga odda proti nagradi in povrnitvi stroškov na gornji naslov.

NAROČNIKOM in PRIJATELJEM »OBISKA«

Izšla je prva številka novega letnika. Poleg zanimivega čtiva je »OBISK« bogato ilustriran in ima krasne slike v bakrotisku. Naslovna stran ima sliko blagopokojnega voditelja Slovencev dr. Antona Korošca. Nadalje prinaša slike s pogreba in mnogo drugih zanimivosti. Revija ima tudi prekrasno umetniško prilogo v barvah.

Ob začetku novega letnika se »OBISK« priporoča vsem svojim dosedanjim naročnikom, da mu ostanejo zvesti tudi v prihodnjem letu in mu pridobijo novih naročnikov.

»OBISK« je pripravil svojim naročnikom prekrasno darilo:

Ilustrirani slovenski koledar za leto 1941

Koledar je po svoji obliki in izdelavi nekaj povsem novega. Kartonski listi s slikami v bakrotisku so uporabni kot razglednice, tako da bodo imeli naročniki od njega dvojno korist.

Brez povišanja naročnine bo »OBISK« izhajal v nezmanjšanem obsegu.

Naročnina je: Din 72.— celoletno
Din 38.— polletno
Din 20.— četrtletno

Vsak dosedanji ali nov naročnik dobi koledar brezplačno

ako do konca januarja poravnata naročnino za l. 1941.

Zahtevajte »OBISK« na ogled.

Uprava ilustriranega družinskega mesečnika »OBISK« je v Ljubljani, Kopitarjeva ulica (trgovina Ničman).

STROJI

Stružnice

S 1. januarjem stopi v veljavo povišana carinska tarifa. Napredaj se 2 stružnici od tukajšnjega skladišča po sedanjih tarif. — Ludvik ILERŠIČ, Ljubljana, Cesta 29. okt. št. 13. Telefon 37-54.

STROJNO PODJETJE ING. BORŠTNAR

LJUBLJANA, IV. JERNEJA ST. 18

IZDELUJE

VODNE TURBINE

ŽAGE, MLINE, TRANSMISIJE, DVIGALA ITD.

Stabilni motor

na pogon z ogljem, še kot nov, zelo ugodno napredaj. Generator delavnica, Ljubljana, Tyrševa c. 13.

Mizarji!

Elektro-mizarji univerzalni stroj »Penika« 610 mm skobelne širine, freza v lastni mizi z 2 močnimi elektromotorjema, oba na dve turaži 2250/4500 obratov, 1750 kg netto teže, se proda od tukajšnjega skladišča takoj. — Ludvik ILERŠIČ, Ljubljana, Cesta 29. okt. 13. telefon 37-54.

Dieselmotor

»Lister«, 2 cilindra, 12 k. s., stabilen, napredaj. — Selskar, Brezje 31, pošta Dobrova. (f)

Kompresor

za kamnolom, manjši — kupim. Ponudbe na upr. »Slov.« pod »Tako« 111.

Parni kotel

ali slično od 8—12.000 litrov, kupim. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »2424« št. 52.

Ugodno prodam:

2 malo rabljena Moravic Deutz motorja na nafto, 6 ks., z mlatilnico in mlin na kamne, 100 cm Sachs motorno kolo novo — za polovično ceno. — Stefan Skrbnjšek, Sp. Hajdina, Ptuj.

7 jermenic

starih, iz litega železa in sledečih dimenzij: 2520x300 mm, 350x270 mm, 600x410 mm, 750x290 mm, 900x350 mm, 600x410 mm, 700x350 mm, Bohrung 110 mm — kupim. Ponudbe za vse jermenice ali pa tudi za posamezne komade na upr. »Slov.« pod »Jermenice« 27.

(Pohištvo)

Samska soba

(kavč, omara, pisalna miza, okrogla miza, miza za pisalni stroj in dva stola) popolnoma novo za 2200 din napredaj. Generator, delavnica, Tyrševa c. 13. levo, dvorišče. (l)

Modroce

patentne posteljne mreže, otomane, moderne kauče in fotelje nudi solidno in po nizki ceni

Rudolf Radovan

tapetnik Ljubljana, Mestni trg 18

Mreže za postelje

izdeluje in sprejema rabljene v popravilo najceneje Alojz Andlovic, Gregorčičeva ulica št. 5 (pri Gradiscu).

Več spalnic

iz rezanega lesa, prodam. Venturini, zaloga pohištva, Florjanska ulica 31, Ljubljana. (s)

Spalnica

dobro ohranjeno, z modroci, proda A. B. C. — Ljubljana, Medvedova 8, poleg kolodvorja Šiška.

Kupimo

VSakovrstno

ZLATO

SREBRO - PLATINO

BRILJANTE

SMARAGDE SAFIRJE RUBINI

NAKITE TER UMETNINE

PO NAJVIŠJIH CENAH

STARA TRGKA

Jos EBERLE

LJUBLJANA, TYRŠEVA 2

HOTEL SLOH

300 praznih buteljk

po 7 del, kupimo. J. Pra-

grotnik, Domžale. (k)

Vsakovrstne

odpadke

papirja in cunj kupuje in

plačuje po najvišjih cenah

B. ŽELEZNIK

trgov. vseh vrst surovin

Maribor - Pohorje

Cankarjeva 16.

Nakupovalnica:

Kopališča ulica.

Telefon 27-43

6 voz govejega gnoja

takoj kupimo: Alojzjevi-

šče, Poljanska cesta št. 4

Vsakovrstno zlato

briljante in srebro

kupuje po najvišjih cenah

A. Božič, Ljubljana

Franciškaška ulica 3.

Kupim

pianino, radio, gosli in

pisalni stroj. Ponudbe v

upravo »Slovenca« pod

»Plačam takoj« št. 20217.

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah

CERNE, Juvellir, Ljubljana

Wolfova ulica št. 8

Cunje

krojaške odrezke, star

papir, tekstilne odpadke

ter ovčjo volno, govejo

diako (arocvo) — kupi

vsako množico Arbelter,

Maribor, Dravska št. 6.

Staro zlato,

zlato zobovje

in srebrne krone

kupujem po najvišjih cenah

ZNIŽALI SMO CENE

DA VKLJUB DRAGINJI OMOGOČIMO NAKUP VSAKOMURI
PRED NAKUPOM ZAHTEVAJTE NASO PONUDBO
OBRATNIKI, TRGOVCI IZREDEN POPUST!

ŽIME

POHITITE DOKLER TRAJA ZALOGA
NEVESTAM SAMO PRAKTIČNO DARILO!
„ŽIMA“, TYRŠEVA 37 LJUBLJANA

Otroški kotiček

Mihčeve čudovite dogodivščine

(221) Nato se začne ptič spu-
ščati, da Mihcu kar sapo jemlje
in je napol otonen. Končno sta
zopet na trdnih tleh, ko se Mihc
šele zave, kako krasne vožnje po
je bil deležen.

(222) Nerodno se skobaca s ptič-
jega hrbta, ptič pa takoj spet od-
leti in Mihc dolgo strmi za njim.
Nato šele opazi, da stoji na raz-
potju, kjer ena roka kaže »Do-
mov«, druga pa v »Mehanopolis«.

Prodamo

Damske gamaše — došle!
Karl Prelog, Ljubljana.

Najugodnejši nakup
moskib oblik nudi
Presker, Sv. Petra c. 14,
Ljubljana

Za klobase
majaronove plevce, soli-
ter, korijandor dobite v
trgovini pri »Miklavžu«
pod lemenatom.

Seno - sladko
in slamo dobavim: Fran
Zabjek — Rudnik

Luksuzne sanke
dvovpredne, prodam. —
Naslov v upravi »Slov.«
pod št. 20192.

2 tricikla
tovarniško nova, eden po-
seben močno izdelan, no-
silnost do 350 kg, z naj-
boljšimi Cord-ballon gu-
mami, in en lažji, za vsa-
ko ceno naprodaj. Gene-
rator, delavnica, Tyrševa
cesta 13, levo, dvorišče.

Sani, kočije, vozovi
vseh vrst zapeljivki,
mesarski, športni tudi na
gumijastih kolesih dobite
v največji izbiri in naj-
trpežnejši izdelavi pri g.
Ivanu Močniku, izdelova-
telju vozov, Mengeš 156.

Registrirna blagajna

»Nacional«, naprodaj. Tr-
dinova 7, prtiličje, levo.

Vosek la.

rumen in bel, ima večjo
količino po ugodni ceni
naprodaj: Medarna, Ljub-
ljana, Židovska ulica 6.

Javna dražba

najdenih predmetov bo
8. januarja ob 9 na želez.
postaji Ljubljana.

Ovčja kožuhovina

jagenci in ovčje kože
dobite v vsaki količini
najceneje pri Ivanu Bab-
niku, Dobrunje pri Ljub-
ljani.

Fige

za žganjekuho po naj-
nižji ceni oddaja trdka
Ivan Jelačin, Ljubljana,
telefon 26-07.

Šivalni stroj

dobro ohranjen, naprodaj
pri A. B. C. - Ljubljana,
Medvedova cesta 8, poleg
kolodvora Šiška.

Poročne prstane

ure, veržice, uhane, ka-
kor tudi očala — kupite
zelo ugodno pri Josipu
Janku, urarju v Kamni-
ku, Sutna, nasproti far-
ne cerkve. Podružnica v
Mariboru, Jurčičeva 8.

Trgovci pozor!

Drva, izdelana v kolo-
barje, ima vedno na za-
logi Franc Doki, Ruše 66.

Jabolka

vam nudi še zmerom v
veliki izbiri in nizkih ce-
nah trgovina Stular na
Tyrševi cesti 37 b.

Ugodno naprodaj

5 šivalnih strojev, prvo-
vrstnih znamk, novih in
rabljenih že od 300 din
naprej
pri »PROMET« Ljubljana
nasproti križanske cerkve
telefon 43-90
Tudi ob nedeljah dopoldne
na ogled!

Prodaj

več rabljenih »skobelnikov«
po nizki ceni. — Musič,
Mengeš.

Menzo

s kuhinjskim inventarjem
— vpeljana, prodam. Po-
nudbe na upr. »Slovenca«
pod značko »Menza« 257.

Šivalni stroji

»Joh. Jax« so že skozi 60
let znani kot najboljši. —
Rabljeni stroji od 500 din
naprej. Ivan Jax in sin,
Tyrševa cesta 36.

Trgovina

z mešanim blagom, zelo
dobro vpeljana, na pro-
metni točki Ljubljane, v
neposredni bližini centra
— se zelo ugodno proda.
Ponudbe na upr. »Slov.«
pod »Dobro naložen de-
nar« 227.

Šivalni stroji

velika zaloga Anker,
Central, Bobbin z 20 let-
nim jamstvom, za gospo-
dinje, šivilje, krojače in
čevljarje, tudi z 2 iglama
naprodaj se po nizki ce-
ni — rabljeni od 300 din
naprej pri tv »Triglava«,
Resljeva 16, Ljubljana.

„VELEBIT“

otroški voziček
ZAGREB, Ilica št. 55

Najnovejši model, najnižje
cene v specialni in največji
trgovini otroških vozičkov,
Prodaja za gotovino. Prevoz
in ovoz se ne računa. — Co-
nik s slikami brezplačno, —
izrežite oglaševanje naslova.

Sortirana zimska

jabolka

ima na zalogi
Trgovska poslovalnica
Kmetijske družbe
Novi trg 3

M.A.N.

MASCHINENFABRIK AUGSBURG-NÜRNBERG-A.G.

DIESEL MOTORJI

stabilni in ladijski

PLINSKI MOTORJI

(SAUGGAS) na sesalni plin

Zahtevaite ponudbe od
zastopnika

M.A.G

ZAGREB Varšavska ul. 11

ZAHTEVAJTE BREZPLAČEN KATALOG

MEINEL
HEROLD
ZAJ-TOVARNICE GLAZBIL
MARIBOR
ŠT. 102

BREZPLAČEN POUK V IGRANJU!

Sani

za težko vožnjo, na dvoje-
ne smuke, prodaja Kefic -
Mengeš 24.

Briljantni prstan

poceni prodam. — Milan
Košak, Cankarjevo na-
brežje št. 31.

Krasne zvonce

nahrbtni in sani 6-sedež-
ne, prodam. Rožna ul. 29,
Ljubljana.

Krojaška pupa

kopalna banja in pisalna
miza se prodajo. Reslje-
va 3, prtiličje.

Prodaj

otomano in zofa! Kupim
gramofon, Andlovte, Ga-
lusovo nabrežje 27.

»Portable« pisalni stroj

najnovejši model, še po-
polnoma nov, poceni pro-
dam. Kovačič, Cigaleto-
va 11.

Priložnostna prodaja

moško in žensko kolo, še
popolnoma novi, poceni
prodam. Kovačič, Cigale-
tova 11.

Servis

jedilni za 6 oseb, nov, iz-
redno lep, prodam. Pri-
ložnost za neveste. Na-
slov v upravi »Slovenca«
pod št. 145.

Oglašujte v edino

uspešnem dnevni-
ku »Slovenca«!

Razno

Telefon 22-75

Tehnična pisarna in po-
sveovalnica v Ljubljani,
Franciškanova ulica št. 10

Ing. Otáhal Josip

poob. gradbeni inženir
se priporoča za vse v to
stroko spadajoče posle.

Ženitbe

Gospodična

z nekaj premoženja, po-
roč gospoda v stalni slu-
žbi ali v pokoju, starost
35—50 let. — Ponudbe na
upravo »Slov.« pod »Go-
renjka« 218.

Inteligenten gospod

iz poštene hiše, s pose-
stvom in trgovino na de-
zeli, poroči trgovsko na-
obrazeno gospodično. —
Denar postranska stvar.
Samo resne ponudbe, če
mogoče s sliko, na upravo
»Slovenca« pod »Idealna
zakonska sreča« št. 153.

Trgovci

na deželi, z dobro, večjo
trgovino, mlad, želi res-
nega znanja zaradi ženi-
tve s primerno, prepro-
sto do 28 let staro trgo-
vsko naobrazeno gospodi-
čno, najraje iz trgovske
hiše, to je vajeno posla,
z nekaj dote, lahko tudi
v nepremičnini. Resne po-
nudbe, katere obdržim za-
se, prosim na upravo
»Slovenca« pod »1911« št.
153.

Objave

Izjava!

Vse o g. Izlazar Antonu
iz Bukovce iznešene ob-
dolžitve preklicujem kot
neresnične in se zahva-
lujem za odstop od sod-
nega postopanja. — Čoš
Alojz, M. Kostreznica.

Napredovanje rezervnih častnikov

Za rezervnega podpolkovnika je napredoval
pehotni major Krejčič Miroslav.

Za rez. kapetane II. razreda so napredovali
pehotni poročniki: Turko Alojzij, Jankovič Ivan,
Cvetko Ivan, Ostanek Franc, Mihec Ivan, Pečnik
Dragotin, Furman Josip, Lupša Jože, Vrhovec Loj-
ze, Mächtig Karel, Pečar Srečko, Božič Vekoslav,
Stokelj Franc, Suhadolec Peter, Siler Ivan, Tavželj
Josip, Ulaga Josip, Traven Ivan, Jošt Janez, Fram
Vilko, Koblica Rudolf, Bebenjak Andrej, Juvan
Ivan, Hribar Vladislav, Laznička Anton, Brezan
Jože, Piculin Rudolf, Lokar Ivan, Hlebec Dragotin,
Mrz Juro, Pihler Ernest, Lovrak Ivan, dr. Mur-
ko Vladimir, Bošnjanič Josip, Pihler Josip, Rudolf
Milan, Vrhovnik Vladimir, Belec Janez, Jančar
Rudolf, Velepič Ciril, Francot Emanuel, Vilfan Ma-
tija, Kraigher Oroslov, Gavez Engelbert, Fajdiga
Milan; topniški: Korman Leopold, Lindner Mirko,
Gabrič Andrej, Gregorič Milan, Mikovič Ivan,
Horvatič Zlatko, Maister Hrvoj; konjeniški: Suli-
goj Zvonko, dr. Imenski Bogomil, Rant Jelko;
inženirski: Zidar Josip, Genussi Janez, Urek Ivan,
Jager Drago, Mastinšek Ivan, Supančič Anton,
Karba Vladimir, Jerovec Leon, Zivic Ivan, Zužek
Pij; letalski: Rudolf Rudolf, Jurinec Franc, Senko-
vič Anton, Pivka Franjo, Rožman Jurij, Cimerman
Josip, Zinauer Josip; sanitetni: dr. Arko Vence-
slav, dr. Spitzer Milan.

Za rezervne poročnike so napredovali pehotni
podporočniki: Rudolf Friderik, Vidmar Franc, Kle-
menčič Anton, Lukas Franc, Bogataj Božidar, Rož-
marin Franc, Matela Leopold; topniški: Nastran
Viljem, Skrbec Rafael, Ronko Jožet; inženirski:
Strukelj Ivan; letalski: Černe Ferdo; za rezervne-
ga nižjega vojnega uradnika II. razreda sta na-
predovala Levar Josip in Vojnovič Dušan.

Z veljavnostjo od 10. marca 1924 je napredoval
za rezervnega kapetana II. razreda dr. Zdo-
šek Jože, za rezervnega poročnika pa Kraus Josip.

Z veljavnostjo od 21. maja 1926 za rezervnega
poročnika Meršol Ferdinand; z veljavnostjo od
6. septembra 1926 Globočnik Marjan; z veljavno-
stjo od 17. decembra 1926 za nižjega vojnega urad-
nika II. razreda Ahčin Karel. Z veljavnostjo od
17. decembra 1927: za kapetana I. razreda dr. Sa-
jovic Josip, Gržina Ladislav, Belec Karel, Skolj
Alfonz, Jesih Adolf, Zahradnik Vinko, Tejkal Ivan,
Horvatič Vladimir, dr. Janež Josko, Zorko Josip;
za kapetana II. razreda: dr. Woll Zivko; za po-
ročnika: Viktor Pravič; za inž. kapetana I. raz-
reda tehnične stroke mornarice Koler Robert.

Z veljavnostjo od 28. junija 1925 za kapetana
II. razreda: Crnjač Jožet, Loranč Rihard, Legat
Franc, Bano Karel, Trautnik Leopold, dr. Arko
Josko, za poročnika: Mak Anton; za nižjega vo-
jaškega uradnika II. razreda Presker Emilijan.

Z veljavnostjo od 15. avgusta 1929 za kape-
tana II. razreda Krivec Franc.

Z veljavnostjo od 11. aprila 1940 za poroč-
nika Vanič Ladislav, Zelenik Franc; za nižjega
voj. uradnika III. razreda Levec Franc.

Z veljavnostjo od 28. junija 1930. za poročnika
Kučera Rudolf.

Z veljavnostjo od 17. decembra 1930 za poroč-
nika Nečimer Alojz, Buzina Milan, Klein Ferdi-
nand, Fiala Luka; za niž. voj. uradnika III. razr.
Pirnart Venceslav, Podmenik Marjan.

Z veljavnostjo od 28. junija 1931 za kapetana
I. razreda: Vernik Franjo, Greiser Janko, Triller
Janez, Hajnske Franc, Miklič Matko, Bizjak Franc,
Stopar Franc, Svetel Heribert, Rabič Viktor, Keler
Ferdo, dr. Bresler Drago, dr. Rešetar Dušan, Stele
Albin; za niž. voj. uradnika I. razreda Mažgo
Miroslav.

Z veljavnostjo od 31. decembra 1931 za po-
ročnike: Potočnik Adalbert, Svaiger Viktor, Gra-
bričan Dušan; za niž. voj. uradnika III. razreda
Kosenina Josip.

Z veljavnostjo od 17. decembra 1932 za po-
ročnike Čebašek Stanislav, Flegar Avgust, Lenar-
čič Alojz, Počkar Zdenko.

Njeno življenje

Povest o veliki ljubezni po isto-
imenskem filmu Paule Vessely

Tako sta ostala sama v lovski koči, v kateri
je bilo prav za dva prostora. Oje ni bilo poprav-
ljeno niti prvega, niti naslednjega dni...

Zivela sta sama, daleč od sveta in se nista
menila za to, kaj bo svet dejal za njuno ljube-
zen... V dolino sta jahala na konjih, voz sta pu-
stila pri koči...

Ko sta nekega dne prišla v gostilno Seethaler,
sta bila zelo iznenadena

Na obali reke je sedel Gallasov prijatelj Karli
in lovil ribe. Bil je že nekaj časa v tem kraju in
dvoril postavni Poldi, domači služkinji. Seveda ni
tudi pozabil poizvedeti, kaj je s Gallasom, kje živi
in kakšna je gostilničarkina hči Agnes.

Baron Gallas ga je zagledal že na mostu in se
zelo razveselil. Le Agnes je žalostna pripomnila:
»Bogve, kakšne novice prinaša?»

Lep in nasmejan je bil tisti dan. Vse se je
veselilo življenja. Samo Agnes je bila žalostna. Da
se je Hansov prijatelj Karli vrnil iz samega Du-
naja k njemu, je nekaj pomenilo. Zlo slutnje so jo
obšle...

Deklica je izjahlala, prišla konje za uzde in
krenila proti domu, Gallas pa je stekel k svojemu
prijatelju. Svidenje je bilo pristrčno in burno. Ba-
ron Karli je takoj prešel k svari:

»Dobro veš, da nisem prišel brez vzroka...«
je dejal takoj po pozdravu.

Gallas je takoj uganil, kaj je na stvari.
»Si prišel pome?« je vprašal.

»Zadeva z dvojem je urejena,« je odvrnil
Karli, da bi ga pomiril, ker je opazil bolesten iz-
raz na njegovem obrazu. »Namesto, da bi se po-
koril za svoje grehe, boš lepo višji uradnik v zu-
njem ministristvu.«

»Moja kariera torej ni uničena?« Gallas po pr-
vih neprijetnih doimih ni mogel niti veseliti
nad tem, da se je vse tako lepo zteklo...

»Torej si vesel?« se je začudil Karli. »Misli-
sem, da te bo težko odpeljati od tu, ker si mi v
pismih omenjal neko Agnes.«

Gallas je hotel neka' reči, toda Karli ga ni
pustil do besede. Še istega dne se je pripravil na
odhod.

Težko je zapustil Agnes. Privikrat v življenju
je občutil neko globlje čustvo do ženske. Ni mu

Ljudska posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

obrestuje hranilne vloge brez odpovedi po 4% na trimesečno odpoved pa po 5%. Izplačuje točno vse vloge - stare in nove. Dovoljuje posojila in trgovske kredite.

Zahtevajte povsod naš list!

Po vaši želji Vam izdela Knjigoveznica Jugoslovanske tiskarne v Ljubljani Kopitarjeva 6/II

v svoji čitalnici razne poslovne knjige, ako niso že v zalogi. Istotako izvrši tudi vsa druga knjigoveška dela, posebno razne vezave od preprostih do razkošnih oblik.

Posebni oddelček za izdelovanje damskih torbic, pasov, denarnic in drugega usnjenega galanterijskega blaga Vam nudi te predmete vedno v lepih, modernih fazonih.

**Cene skrajno nizke.
Poslužite se!**

1. Krepi rast las
2. Prehlaj izgine, lasje ne izpadajo
3. Ugonablja za lase škodljive parazite

Trilysin na znanstveni podlagi izdelan tonikum za porast las, uživa svetovni sloves. Zahtevajte, da se Vam pošlje brezplačno naša brošura: »Navodila za nego las s Trilysinom«.

Mr. OTO M. JAKŠIČ, ZAGREB
Mažuranića trg 5.

Žimo (konjski rep)

črne barve — takoj kupim.
V poštev pride vsaka količina.

Železnina Sekavčnik Filip, Ljubljana
Cesta 29. oktobra št. 19.

KMETOVALCI!

Ako pomislite na današnje višje cene žitu in moki ter računate, boste prišli do spoznanja koliko dobička vam nudi domača "TURFAN" moka. Ta moka vam čisti žito, melje vse vrste žita v fino moko za kruh in kavo, izdele je zdrav, jesprenj in kuso. — Zato "TURFAN" odkupujemo, nakupna "TURFAN" moka skodeljete sebi na žito, času in denarju.

Samoprodaja
TURNSEK STEFAN
Ljubljana, Medvedova 14

Zahvala

Ob težki, nenadomestljivi izgubi moje žene in moje zlate mamice,

IVANKE JERMOL roj. ZUPANČIČ
soproge kane, zvančnika

sva prejela od številnih prijateljev in znancev obilo izrazov iskrenega sočustva: vsem iskrena hvala. Enako se zahvaljujem č. duhovščini, g. primariju prof. dr. Zalokarju, g. primariju dr. Lunačku in g. dr. Lavriču Vitu ter vsem, ki ste ji na kakršen koli način lajšali težke ure bolezni, jo spremljali na zadnji poti in prekrili njen prerani grob z veneli in cvetjem. Zahvala poštni godbi in postojni časti, ki so jo udeležili pogreba. — Sv. mašo zadušnica se bo darovala dne 30. januarja 1941 ob 7 zjutraj v stolni cerkvi sv. Nikolaja.

V Ljubljani, dne 5. januarja 1941.

Globoko žalujoča: Peter, soproga, Adolf, sin, in ostalo sorodstvo

V svojem imenu in v imenu sorodstva in svaštva naznanjva prežalostno vest, da mama je nad vse ljubljena, predobro soproga, odnosno mama, gospa

Marija Dolenc roj. Schnerch

dne 3. januarja 1941 zvečer, spravljen z Bogom, umrla. Pogreb bo v nedeljo, dne 5. januarja 1941, ob pol 4 popoldne z Zal, iz kapelice sv. Nikolaja, na pokopališče k Sv. Križu. Nepozabno pokojnico priporočamo v molitev in blag spomin!

Ljubljana, 4. januarja 1941

Mag. pharm. Marija Dolenc,
hčerka

prof. dr. Metod Dolenc,
soproga

Brez posebnega obvestila

Umrli nam je naša draga mama, gospa

Rozalija Hudovernik roj. Murnik

Pogreb bo v ponedeljek, 6. januarja 1941, ob pol 3 popoldne z Zal, iz kapelice sv. Jakoba, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, 4. jan. 1941

Zalujoča Helena in Tone Kršiničnik, ter ostalo sorodstvo

Z žalostnim srcem naznanjam vsem sorodnikom in prijateljem, da mi je umrl po kratki bolezni v ljubljanski bolnišnici moj ljubljani mož in preskrbni oče, gospod

Anton Lindner

mesar, gostilničar in posestnik

Pogreb predragega bo v nedeljo, dne 5. januarja 1941 ob 3 popoldne izpred domače hiše na župno pokopališče v Litiji.

V Litiji, dne 3. januarja 1941.

Užaloščena žena Jožefa
s sinom Tonetom in hčerko Pepco

Zahvala

Vsem, ki so predragemu mi soproga in predobrega ateka, gospoda

Rudolfa Pečjaka

ravnatelj II. deške meščanske šole v Ljubljani

spremlili k preranemu grobu; vsem, ki so nas ustno ali pismeno tolažili ter darovali toliko krasnega cvetja, gg. pevcem za ganljive žalostinke, vsem cenjenim stanovskim tovarišicam in tovarišem bodi izrečena najtoplejša zahvala.

Prav vsem Bog povrni.

V Ljubljani, dne 5. januarja 1941.

Zalujoča soproga Ana roj. Kamenšek z otroci.

Umrli nam je naša zlata, nepozabna mama in sestra, gospa

Ana Miklavčič

vdova po vodju mestnega trošarinskega linijskega urada v pok.

3. januarja po dolgi, mučni bolezni, previdena z zakramenti za umirajoče. Predrago pokojnico bomo spremili na njeni zadnji poti v nedeljo, dne 5. januarja 1941, ob dveh popoldne iz hiše žalosti, Einspielerjeva ulica 24 (Bežigrad), na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 4. januarja 1941.

Globoko žalujoči:

Pavla, Antonija, Ana, hčerke; Kastelic Antonija, sestra

Zahvala

Za nebrojne ustmene in pismene izraze iskrenega sočustvovanja, ki smo jih sprejeli ob bridki izgubi našega nenadomestljivega soproga, papana, strica in svaka, gospoda

Emana Iliča

slastičarja in hišnega posestnika

se vsem najpristrčneje zahvaljujem. Posebej se zahvaljujem mestni občini mariborski, Savezu Sokola kraljevine Jugoslavije, Slovenskemu trgovskemu društvu, Slovenskemu obrtnemu društvu, Združenju slastičarjev, Češkemu klubu, pevkemu društvu »Kolo« za ganljive žalostinke ter ostalim društvom in korporacijam.

Zahvaljujem se nadalje gospodom govornikom Burešu F., Smertniku, Grahorju in dr. Fornazariču za globoko občutene govore, vsem darovalcem vencev, prijateljem in znancem, ki so nepozabnega pokojnika spremili na zadnji poti. Še enkrat vsem prisrčna hvala!

Maribor, dne 4. januarja 1941.

Vdova Matilda, sinova Milovan in Bojan ter ostali žalujoči sorodniki.

SAMO PRAVO
ORIGINALNO**TINTENKULI** „TIKU“ PATENTNO
NALIVNO PERO„TIKU“ patentno nalivno pero za pisanje,
risanje in kopiranje, ima rdeč obroček z
vtisnjenim imenom „Tintenkuli“!

Din 115.— / Din 150.—

NAJLEPŠE DARILLO za vsakega!

„Logos“ — Beograd

Pošt. Fah 386 Telefon 25-4-59

Vestnega in sposobnega
strojnega ali elektrostrojnega diplom. tehnika
(z maturo na tehniški srednji šoli) išče rudarsko
podjetje v Sloveniji. Prednost imajo oni z dobro
prakso in zlasti oni, ki dobro obvladajo rudniške
stroje in električne naprave. Izvzeti niso tudi spo-
sobni prakt. tehniki (z delovodsko šolo). Prošnje s
kratkim življenjepisom, z navedbo zahtevane plače
in podatki o dosednji službi, je poslati upravi
»Slovenec« pod značko »Sposoben tehnik« št. 58.

KONRAD GOLOGRANC
mestni stavbenik v Celju
MARIBORSKA 30Prevzema in izvršuje vsakovrstne privatne,
javne in industrijske zgradbe solidno in po-
ceni. Sodnijsko zaprisoženi cenilec. Daje
tehnične nasvete in pojasnila.**Zanesljivo prodajalko**

s prakso za otroško konfekcijo in galanterijo **IZ**
beograjska tvrdka. Pogoji: znanje državnega in
nemškega jezika. Pismene ponudbe pod „Dobre
preporuke“ 1392 na **Propaganda A. D. Beograd**

KÖRTINGznamka najboljšje nemške kvalitete z 2 Grand
Prix najvišjim odlikovanjem
Ako že kupite, potem najboljšjeIme **KÖRTING** radio jamči kvaliteto!

Glavno zastopstvo

ANTON BIRKE, LJUBLJANA

Brezobvezno predvajanje! V račun vzamemo

vse tipe aparatov! — Popravljamo vse apa-
rate hitro, dobro in poceni!

NAJPOPOLNEJŠE HARMONIKE SVETA

HOHNER
GENERALNO ZASTOPSTVO

SCHNEIDER
ZAGREB, NIKOLIČEVA 10
ZAHTEVAJTE BREZPLAČNI CENIK

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti kurjim
očesom je mast **CLAVEN**. Dobite v
ekarnah, drogerijah ali naravnost
iz tvornice in glavnega skladišča
M. Hrnjak, lekarnar, Sisak

Varujte se potvorb!

Zaščitni znak

Kupujte**»Slovenčev koledar«**ki je najzanimivejša knjiga
današnjih dni.

Najlepše darilo za novo leto!

Stane le 28 dinarjevKoledar s poslovnim delom
stane 6 dinarjev več.

Dobite ga v vseh knjigarnah!

ZAHVALAOb nenadomestljivi izgubi naše edine
hčerke**ELICE BROLIH**

se tem potom iskreno zahvaljujemo,
vsem, ki so našo ljubljeno hčerko ob-
suli s cvetjem in jo spremili na njeni
zadnji poti. Posebno zahvalo izrekamo
g. dr. Herfortu za njegovo požrtvovalnost
in trud v času bolezni, častiti duhovščini
za tolažbo in spremstvo, šolskemu vod-
stvu in mladini ter vsem, ki so z nami
sočustvovali.

Kranj, 2. januarja 1941.

Zalujoči očka in mamica
ter ostalo sorodstvo.

25

2560—56

Kot pero lahki čevlji iz klobučevine,
za male otročičke.Od št. 19 do 22 Din 25.—
Od št. 23 do 26 Din 29.—

89

8262—68002

Močni otroški čevlji iz govejega bo-
ksa z debelimi gumijastimi podplati.Od št. 27 do 30 Din 89.—
Od št. 30.5 do 34 Din 99.—
Od št. 34.5 do 39 Din 119.—

99

5461—44702

Otroški čevlji iz mehkega rjavega
usnja, široke in udobne oblike. Podplati
so iz usnja.

Od št. 19 do 26 Din 99.—

149

6662—44722

Trpežni čevlji iz telečjega boksa za
dečke, z usnjenimi podplati in petami.Od št. 27 do 30 Din 149.—
Od št. 30.5 do 34 Din 169.—
Od št. 34.5 do 39 Din 199.—

169

Tople otroške volnene nogavice, ki bo-
do sedaj vsakemu otroku prišle prav.
Cene Din 8.—, 10.—, 12.— in 14.—

49

7225—44

Topli ženski sobni copati iz mehkega
kariranega dubla z usnjenimi podplati
in klobučevinastimi vmesnimi podplati.

89

7155—49

Topli ženski visoki sobni copati iz ka-
riranega dubla z usnjenimi podplati.

169

2425—66158

Okusni in močni ženski nizki čevlji s
srednje visoko peto. Izdelujemo jih v
črni in rjavi barvi.

169

2106—66149

Novi model iz ameriške zbirke. Odprti
čevlji iz semiša, kombinirani z lakom.
Izdelujemo jih v črni in modri barvi.

199

2605—64207

Elegantni odprti ženski čevlji iz teleč-
jega boksa, kombinirani s krokodiljo
kožo. Izdelujemo jih v modri, rjavi in
črni barvi.

299

14

Trpežne in tople moške nogavice.
Cena Din 14.—

29

Praktične in tople moške gamaše.
Cena Din 29.— do 49.—

269

2927—64850

Praktični moški nizki čevlji iz govejega
boksa, z usnjenimi podplati in petami.

329

9629—64780

Elegantni moški nizki čevlji iz finega
telečjega boksa, z usnjenimi na okvir
šivanimi podplati in petami.

299

3967—64943

Trdni moški visoki čevlji iz govejega
boksa, široke oblike, z usnjenimi pod-
plati in petami.**Kupimo** vsako množino domačih surovih
svinjskih kož,katere plačamo: I vrste po ceni din 26.— in II vrste
po ceni din 23.— za kg. Prevzem na licu mesta.
Ponudbe na oglasni oddelek pod „Tovarno usnja“ 91**ZAHTEVAJTE ŽIMO/SAMO Z ZAŠČITNO PLOMBO**
STERILIZIRANO**ZADRUŽNA TOVARNA ŽIME D.D.****NAŠA ŽIMA JE**
HIGIJENSKO OČIŠČENA IN
STERILIZIRANA NA PARI 115°C. NE DIŠI.
JE BREZ MAŠČOBE IN FERMENTOV, PO CENI.**Zahvala**

Za številne dokaze srčnega sočutja ob težki izgubi
našega črnega starega očeta in tasta ter za mnogo-
številne vence in cvetje se s tem najiskrenejše zahva-
ljujemo.

Posebno se zahvaljujemo Prostovoljni gasilski četi
in drugim društvom.

Familie Steudte

ZAHVALA. Vsem, ki so ob prebriski izgubi našega ljubljene-
ga očeta, starega očeta, svaka, strica, brata, gospoda

Josipa Šmirmaula

posestnika

sočustvovali z nami, izrekamo iskreno zahvalo. Posebno zahvalo
smo dolžni preč. duhovščini, g. dr. Mešku za ganljivi govor in
zlasti še preč. g. Šparlu. Nadalje FO, svečarjem, ženski zvezi,
gasilski četi in pevskega društva »Zarja« za ganljive žalo-
stinke. Vsem, ki so dragemu pokojniku bogato okrasili krsto
s prekrasnim cvetjem ter so ga tako številno spremili na nje-
govi zadnji poti — izrekamo tem potom iskren Bog plačaj!

Zalujoči ostali.